

REDACTIUNEA
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscripto nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfeld & Emerio Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Juliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colônă 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicită, mai dese după tarifa
și învalială. — RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 19).

„GAZETA“ iese în fie-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șese luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șese
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șese luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

nr. 104.—Anul LXVI.

Brașov, Duminică 11 (24) Mai.

1903.

Găcitorea de la Orăștie.

Etă, că am ajuns să vedem des-
legată și găcitorea, ce ni-a dat'o
la săptămâna „Libertatea“ dela
Orăștie, când înainte c'un an și vr'o
și luni a început să vorbească de
doctrinile (invătăturile) invecitate
naționale, de nisce „forme vechi“,
căr trebuesc delăturate, fiind-că nu
e mai potrivesc cu „spiritul timpului“,
precum sunt: „organisația“ de partid
și „naționalismul“ din era vechiă.

Găcitorea, de care vorbim, era
programul numitei foi, ce-l publi-
case în primul său număr, un pro-
gram neînțeles și incurcat, care
cea-ce afirma în șirele dintâi, răs-
pârta în șirele următoare, care vor-
lea de vechea organizație a parti-
dului nostru național, declarând că
ei cu „noua direcție“ nu vor să
se desă din cadrul ei, ci „se vor su-
bordona votului majorității“, pe când de
altă parte ei pretindeau ca partidul
să se organizeze pe base nouă și
să se desă, că vor să-o rupă cu „formele
doctrinare ale vechei organizații“
că vor să pornescă ei „tinerii“
înainte, lăsând pe bătrânii în plata
Domnului“.

De această găcitore se mai ținea
aceea formulă, pe care dirigentul
foii de la Orăștie a tinerilor advo-
cați, Dr. Aurel Vlad, asigură, că a
premutat-o dela „un simplu so-
cialist vienez de profesiune tipograf“,
formulă minunată, cu care, ca odi-
toră Moise, spera, că va storce apă
din stâncă și va stinge setea după
libertate a poporului român.

Mare sfără 'n țără au făcut Dr.
Vlad și soții cu „noua lor direcție“
au făgăduit, că ei vor „pregăti
programul pentru zile mai bune în si-
militudinea partidului național“ — și la ce
ajuns au ajuns?

Cetitorii noștri se vor convinge
pre această mai de aproape din co-

respondența dela Orăștie ce-o pu-
blicăm mai jos.

Tinerul avocat Dr. Vlad a por-
nit înainte — lăsând pe bătrânii și
sfaturile lor — cum scriea el — „in
plata Domnului“, a pornit'o se vede
de-a ruptul capului, fără de a mai
arunca măcar o privire îndărătul său.
I-au ars călcăiele după deputație
deja dela alegerile dietale trecute.
Atunci însă a trebuit să-și pună încă
pofta în cui, căci vrea să treacă de
naționalist și credincios partidului și
a scris și manifestul electoral
alături cu reșosatul Dr. Rațiu.

De odată móre un mameluc ales
în cercul Dobra, după un an și opt
luni. Intr'aceea s'au mai schimbat
multe și Dr. Aurel Vlad și-a mai
schimbat de câte-va ori programul,
până ce în cele din urmă mână 'n
mână cu cei dela direcția foiei din
Arad, a ajuns a pleda pentru ciun-
tirea și zădărnicierea programului nos-
tru național, — veți Dómne, ca să
pótă cu acest chip ajunge mai ușor
deputat în dietă, unde să-și pótă mē-
sura puterile cu tinerii conducători
ai poporului maghiar, cu cari a
stat și a învățat unguresce pe ace-
leași bănci ale școlei.

Cu noroc înainte, decât e vorba
să le arate ce-i Românul în turbare;
decă, cum se lăuda, d-l Vlad scie
așa de bine „ce-i taie capul și ce
pot“ acei tineri maghiari, cari fi-
gurază aș în tabăra mamelucescă
a guvernului, ori suflă în foile ob-
strucțiunei koșuthiste contra armatei.
Dér ore n'au mai fost odinioră în
dietă și alții ceva mai lași la frunte
și la spete și ceva mai copti la cap,
decât noul candidat de deputat al
cercului Dobra, și ce trebă au putut
face?

Românul dice: „nu scie din ce
tufă iese iepurele“. Și așa este. Cine
póte scie ce stea îi mai luesce ad-

vocatului și directorului de bancă
din Orăștie?

Tóte aceste sunt ascunse sub
velul nepétruns al viitorului.

Dér ar fi la loc credem a l in-
treba pe întreprindătorul avocat
cum stăm cu trecutul și cu presen-
tul? În cazul cel mai favorabil, că
va ajunge a sedé în liniște și neinfestat
pe băncile conșcolarilor săi de odi-
nióră unguni în dietă, ce folos
crede d-l Vlad, că va puté aduce —
de va fi ales la Dobra — națiunei
sale?

Ce pildă dá el aderenților sin-
ceri și rezoluți ai partidului național
român prin aceea, că o plecă pe
drumul unde se câștigă deputății,
favoruri și onoruri, lăsând în plata
Domnului partid și organizație și
program național și pe bărbații in-
căruntii în esperiențe și în lupte
pentru drept și libertate?

Se dice în foia din Orăștie, di-
rigeată de noul candidat dela Dobra,
că el va candida „cu program na-
țional“. Ce fel e acest program nu
scim, căci și deputatul Șerban, ves-
titul fiilor al popii dela Voila a „pă-
șit“ mai întâi cu „program național“.
Noi Românii însă avem și tre-
bue să avem numai un program și
să procedem tot deopotrivă în unire
și solidaritate.

Ce vom câștiga decât vom avé,
în cazul încă indoios al isbendei
d-lui Vlad în cercul Dobra, un Șer-
ban Nr. 2 în dietă?

Revista politică.

Nu s'au implinit nici de rëndul
acesta speranțele acelor dintre po-
liticianii unguni, cari credeau, că cu
ocasiunea petrecerei Majestății Sale
monarchului în Budapesta are să se
facă o schimbare spre mai bine în
starea politică de față, incurcată și
din toate punctele de vedere păgubi-

tóre pentru țără. Monarchul s'a re-
intors deja Joi la Viena. În cele
vr'o dece zile, câte le-a petrecut în
capitala ungară, a ascultat, nu e
vorba, pe unii și pe alții din ómenii
de la conducerea afacerilor, însă
până acum nu se scie nimic, că ce
s'a vorbit și în ce direcțiune va fi
fost sfătuită Coróna cu privire la
cele ce se întâmplă acum de opt
luni de zile în dietă și atară de
dietă. Înainte de plecare monarchul
a mai primit odată în audiență pe
ministrul președinte Coloman Szell.
Foile potrivnice guvernului dic, că
audiența acésta e de mare însemnă-
tate, întrucât decât șeful guvernului
nu va fi fost în stare să facă Maj.
Sale un raport liniștitor asupra si-
tuațiunei, lucrurile au să se incurce
tot mai mult și guvernul are să
ajungă în cea mai mare strimțóre,
căci acum nici Coróna nu póte să
mai tolereze stări atât de nefiresci
înăuntrul țării.

— Intr'aceea în dietă se urméză
desbaterea asupra alegerii comisiunei
pentru cuotă. Opoziția a profitat și
de desbaterea acésta, ca să dea stra-
șnice lovituri guvernului prin ómenii
ei. De la 8 Maiu se urméză desba-
terea acésta și nu s'au audiat alt-
ceva decât apostrofări și recriminări potop,
împotriva celor cari cărmuesc aș țera.

— Acum pare că și guvernul a
desnădăjdut de isbânda luptei ce o
pórtă cu gureșii din stânga și stânga
estremă. Vede și el, că e încă de-
parte timpul când ar puté să dea
votate gata proiectele militare. De
două ori s'au amân timerile, în
speranță că póte totuși va succede să
se pótă face măcar la 2 Iunie a. c.
Terminul acesta e foarte apropiat și nici
vorbă de proiect votat. Ministrul de
honvedei n'a avut decă încătrău, decât
să amâne din nou asentările, fixându-le
de data asta pe zilele de 1 Iulie
până la 29 August.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Cântece.

I.

Te-a legănat zefirul...
Și sórele de Maiu
Și-a risipit argintul
În pērul tēu bālăit.

Și două albăstrele
Din câmp tu le-ai desprins...
De ochii tēi, drăguții,
Mi-e sufletul invins...

Invins!.. și-i frig în lume
Și cerul e pustiu...
O, lasă-mē domniță
În sufletu-ți să viu!

II.

Să-ți cânt ai vrea un cântec
Cum n'ai mai audīt...
Să-ți cânt, minune mică,
Dar cântecu-i vrăjit...

O, cântul meu e farmec
Și farmecul e foc,

Și mâne fi-vei tristă
Și fără de noroc.

Er eu voiu fi departe,
Cânta-voiu altor zări...
Tu singură pe lume
Și fără desmerdări.

III.

Am să fur în nóptea asta
Stelele strălucitóre
Să mi-le 'mpletesc în raze
Și să-ți fac o cingetóre.

Să mă rog apoi de lună
De mijloc să ți-o acate,
Când de mijloc te-oiu cuprinde
Cerul tot să-l iau în brațe!

Veturio.

Celcaș.

De Maxim Gorki.

I.

Cerul albastru de Sud, întunecat de
praful care se ridică din port, e turbure.
Sórele fierbinte privesc mat, ca printr'o
pânză subțire, cenușie, în marea verduie.
S'ar oglindi el în mare, dér nu-i dau răgaz

bătăile lopeților, corăbiile și vapórele, cari
se încruciséză în toate părțile în micul port.

Ací lănceșesc valurile mării, încātu-
șate în lanțuri de granit și sub povara
greutăților cari alunecă pe spinarea lor, ri-
dicându-se apoi pe lângă marginele vapóre-
lor și pe la maluri. Marea, turburată de tot
felul de gunóie, murmură și spumegă.

Zingănitul ancorelor, sgomotul meta-
lic al tinichelelor cari cădeau de cine scie
unde pe pavaj, bătaile înăbușite de lemn,
duruiturile căruțelor, fluieratul mașinelor de
vapóre, aci ascuțit, aci înăbușit, țipetele
hamaliilor, al marinariilor și al funcționari-
lor vamei, toate acestea forman simfonia
amețitóre a unei zile de lucru. Simfonia
acésta plutea necontentit pe cerul de de-
asupra portului, temându-se par'că a se ri-
dica mai sus, pentru a nu dispere. Și pă-
mântul îi trimite mereu valuri noue, unele
mugind înfundat și făcând să se cutremure
tot în juru-le, altele ascuțite și asurzitóre,
spintecând aerul dogoritor și plin de praf.

Granitul, ferul, lemnul, pavagiul por-
tului, vapórele și ómenii — totul împreună
ridică un imn puternic. În tonurile cele
mai sēlbatice, deului Mercur. Dér vocile
ómenilor, pe cari de abia le poți deosebi
din totă galăgia asta, sunt slabe și ridicole.
Chiar și ómenii, creatorii acestui sgomot,

sunt ridicoli și sērăcacioși. Corpurile lor
pipernicite, pline de praf, sdrēnțaroși, gră-
biți, aplecați din pricina greutăților pe cari
le pórtă în spinare și de griji, împinși în-
cóce și incolo prin praf și caldura de alții
ca ei, par mici și fără însemnătate pe lângă
grămețile de fier și tot ce au creat. Chiar
aceste lucruri create de ei, i-au jefuit de
tótă personalitatea lor.

Vapórele greóie, gigantice pufăe,
fluieră și gem din greu și fie-care ton al
lor pare o batjocură și o ironie disprețui-
tóre împotriva acestor ómeni prăfuiți, cari
alergă pe punte și pe talpa vaporului, pen-
tru a descărca productele, muncind ca
nisce sclavi.

Caraghios de jalnic e lungul șir de
hamali, cari duc mii de puzi' de gráne în
spinare, pentru a le scutura în pantecele
de fier ale vapórelor, spre a căștiga astfel
un kilogr. de pâne pentru stomachul lor,
care din nefericire nu e și el de fier și
simte chinurile fómiei.

Ómeni sdrēnțaroși, plini de sudóre,
timpți de sgomot și caldura — și mașini
marí, puternice, strălucind liniștit la sóre,
mașini făcute și puse în mișcare nu de
aburi, ci de mușchii și sângele acestor

1) O măsură de greutate, rusescă 16/375
kilograme.

Mult s'a scris și s'a vorbit săptămăna acosta despre *turburările din Croația*. Sunt aproape două luni de când sub părintească oblăduire a Banului croat Khuen-Hedervary, se petrec în Croația lucruri foarte neliniștitoare. Poporul iritat și la culme nemulțămît cu stările la care l'a adus sistemul de guvernare, face dîlnic escese, bombardază clădirile publice pe care se află inscripțiuni maghiare, atacă trenurile cu bombe și cu curi de puscă, în scurte și cu pîrtă ca în vreme de răsărită. La 20 Maiu cu prilegiul aniversării morții lui Jellasic, Banul croat de la 48 și conducătorul mișcării Croaților în tot timpul revoluțiunii, s'a făcut o mare demonstrație dinaintea statuei lui, ridicată în piața cu acelaș nume din Agram. Monumentul lui Jellasic fu împodobit cu cunună, din care una purta inscripția „Scôlă-te, Te chemă Croația!” Vr'o 4000 de ômeni s'au adunat dinaintea statuei manifestând pentru independența națională a Croaților și cîntînd cîntece naționale. A fost o manifestație importantă.

Nu se scie că ce va mai eși din mișcarea acosta. Va lucru înșe e mai pe sus de orîce indioală: Croații și-au pus serios în gînd s'e se libereze de Banul Hedervary în care vîd un dușman de mîrte al intereselor lor naționale și s'e isgonescă din usul public oficial limba maghiară, — căci, după cum dîc ei, limba maghiară n'are nici o îndreptățire în Croația. Din cauza acosta înlătură ei tablele cu inscripții maghiare de pe la gări și poște, prețindînd, ca numai limba croată s'e figureze pretutindenî. Ne putem deci ușor inchipui, cît de mîhniți și de furioși sunt șovinistii noștri maghiari și cît de rîu le cade vîdînd gîna acosta contra limbei lor, pe care aici acasă la ei o impun pe tôte cărările și nu vor s'e scie, că în țera acosta mai au îndreptățire și alte limbî.

Dacă e s'e dăm creșdēmînt sci- rilor ce le aduce dîlnic telegraful, *mișcarea revoluționară macedoneană* pare a-se fi mai potolit. Gîna ce a pornit'o Turcia contra bandelor bulgare, numărôsele areștări, cu sutele, ce s'au făcut în tôte localitățile pe unde s'a întins mișcarea, a băgat spaimă și terôre în comitetele macedonene. Vîdînd aceste comitete,

că Europa nu prea dă o deosebită importanță celor ce s'au petrecut în Salonic și pe aiurea și că cele câte-va vase de răsboi ce le-a trimis Austro-Ungaria și Italia în portul de acolo au fost retrase, descurăgiarea a început s'e cuprîndă pe urdătorii revoluțiunii și s'e-și îndrepte atențiunea în altă parte. Comitetele ar voi adevăc s'e pîmîre o mare mișcare de nemulțămire și revoltă în însă-și Bulgaria. Ocaziune li-se oferă acum, după-ce fostul cabinet bulgar și-a dat demisiunea, ér în noul guvern au intrat trei stambuloviști, adevăc ômeni cari nu simpatizează de loc cu mișcarea revoluționară macedoneană și cari vor ca Bulgaria s'e-și asigure independența, liberă fiind de orîce influențe esterne. Contra noului gvern s'au hotărît s'e agite revoluționarii și s'e provoace disordini înăuntru și s'e ațite nemulțămirea masselor poporului.

Procese de presă la Clușiu.

Săptămăna trecută de-odată cu procesul politic ce s'a făcut părintelui catechet *Stupinianu* la Deva, s'au judecat și doue procese de presă în Clușiu.

Acusați au fost: primul Dr. Cassiu *Maniu* avocat în Clușiu, ér al doilea d-l Ioan *Moța*, preot în Orăștie.

Relativ la aceste procese scrie „Libert.” între altele:

„D-l Dr. *Cassiu Maniu* a stat în fața curții cu jurați din Clușiu, Joi în 14 Maiu n., în un articol scris în „*Tribuna*”, în care critica „ideea de stat” așa cum la noi se înțelege ea de capetele șoviniste. Ținuta d-lui Dr. *Maniu* în fața judecătorilor s'ei a fost resignată și rece. D-sa a apărat cu hotărîre dreptul limbei române prin faptul, că deși avocat, ca acusat n'a voit s'e vorbescă cu judecătorii decât în *limba română*, silindu-i a se folosi de tîlmăci, decât ei nu sciu romănesce, precum ar fi datorî s'e scie, căci el ca acusat *are drept a vorbi și a cere a fi ascultat în limba mamei sale*, și se folosește de acest drept! Lucrul acesta a scos din tîtă firea pe jurații ce-i avea în față și pe membrii tribunalului. Ér fiind-că în apărarea sa s'a ținut pe un punct înalt de a vedea lucrurile în într'un avînt al tălcuirii înțeleșului luptelor nîstre naționale și ațeles, le-a spus și vorba, că: „Domnilor! astădî ne certăm încă numai cu vorba și în scris, d'er peste vre-o 20 de ani, ne vom încăera altfel! — atăt curtea

cu jurați cît și tribunalul erau infuriazți la extrem, și au dat avocatului acusat, ca primă pedepsă, pentru un singur articol de dîar, *un an închisore de stat* și șpeșele de proces!

Cînd apoi, peste o dîi, a venit înaintea lor preotul *I. Moța* pentru articolul s'eu scris în „*Libertatea*”, buna dispoziție a juraților se vedea deja pe fețele lor. L'au declarat imediat vinovat și de *agitație și de preamărirea condamnaților politici*, și i-au dat o pedepsă cumulată de *un an temniță ordinară*, deci una din cele mai strașnice pedepse ce s'a dat unui dîarist român. Ér considerînd că i-s'a dat asta ca întăie pedepsă, e negreșit cea mai grea ce s'e scie și în istoria proceselor nîstre politice!”

Directorul „fundațiunii șuluteșene”.

Capitolul metropolitan din Blașiu a convocat pe Sămbătă în 6 Iunie 1903 pe membrii directoriului la ședința ordinară anuală. După programul publicat din ședința capitulară în 9 Maiu sub Nr. 2637/903 ședința directoriului se va deschide la 9 ôre a. m. în sala archiereilor prin președintele directoriului Es. Sa metropolitanul Dr. *Victor Mihályi*.

După constituirea ședinței, administratorul fundațiunii nou numitul episcop al Lugoșului Dr. *Vasilie Hossu* va face raport despre starea presentă a fundațiunii, despre cassa fundatională din Blașiu și bunurile de la Spring, Cenia, Vidrășu, Someș-Odorheiu, Florimă-Ujfalău, precum și despre rēmasul *Florimă Micheș*.

După prezentarea bugetului din partea administratorului pe anul 1904, avocatul archidieceșan Dr. *Maniu* își va face raportul s'eu despre cauzele juridice și procesele relativ la fundațiunea Șuluteșană.

Comisiunea censurătoare permanentă de 3, în persoanele canonicului *Simion Pop Mateiu* ca președinte, a inspectorului școlar în pens. *Iuliu Bărdosy* și al directorului financiar din *Nyiregyháza* *George Pop*, ca referenți, va raporta despre revizuirea socotelilor pe anul 1902 și despre scontarea cassei fundatională și în urmă va înainta eventuale propuneri și cereri venite la directoriu.

Actualminte funcționează ca membrii ai directoriului afară de Es. Sa metropolitanul, ca președinte și afară de canonici: d-nii *Iosif Pop* jude de Curie, ca vice-președinte, *Iosif St. Suluț* jude de tribunal în retragere, *Mateiu Nicola* și *Vas. P. Harșan* avocați, *Leontin Pop* jude de tribunal în retragere, *Iuliu Bărdosy* inspect. r. șc. în retr. *Ioan Mezei* jude de Curie, *Ioan*

Simion președinte de sedria orfanal comitatensă, *Alesandru Onaciu* jude de Curie, *Vasilie Hossu* jude de tabla judicială reg. *Vasilie Zehan* avocat și *D. Alesandru Pop* medic archidieceșan.

SCIRILE DILEI.

— 10 Maiu v.

Representație teatrală în Arad. Dumineca trecută, cu ocaziunea instalării noului episcop I. I. Pap, meseriașii români din Arad au dat s'era o reprezentație teatrală în Casa Națională, cu următoarea programă: „*Numele Tînu*”, de *Porumbescu*; cor bărbătesc; „*Vivandiera*”, scenă militară din *Basarabia* la anul 1858 de *Vasilie Alexandri*; „*Isprava*”, piesă moralisătoare în doue acte de *Ser. Ionescu*; „*Faurul*”, cor bărbătesc.

Bănci romănesci noue. În Ilva-mare s'au pus bazele înființării unei noue casse de economii română pe acții cu numele „*Ilva*”. Societatea se înființază pe timp de 20 ani cu un capital social de 50.000 cor împărțit în 500 acții à 100 cor. — Mai mulți fruntași din Șugag au hotărît s'înființeze acolo un institut de credit și de economii cu capital social de 10.000 cor împărțit în 200 acții à 50 corone.

În memoria D rului D. P. Barcianu. Învățătorii aparținători cercului Sighișora Cohalm, întruniți în conferență, luînd c'arehret act despre decedarea mult iubitului și adevăratului părinte sufletesc al dascălilor, a profesorului și referentului școlii Dr. D. P. Barcianu, și-au exprimat prin dicare adîncile regrete și drept dovadă dragostei, ce i-o păstrează, la propunerea învățătorului *George Maican* din *Ticuș* român, au dăruit în memoria decedatului la „*fondul Dr. D. P. Barcianu*”, întemeiat de „*Reuniunea sodalilor români din Sibiu*” cu scop de a ajutara sodalii lipsiți de lucru, suma de 25 cor. 20 banî, încasată de la următorii: *Arsenie Vlaicu*, comisar consistorial, 10 cor.; *George Maican*, învățător, 2 cor.; învățătorii: *Ermil Gheorghiu*, *Zacheiu Borcoman*, *Demetriu Șica*, *Zos Bucurștăre*, *Nicolae Săcărea*, *Naftanail Pop*, *George Pop*, *Ioan Dima* și parocul *Ioan Bercan*, fie-care câte 1 cor.; învățătorii: *Nicolae Ilie*, *George Andron* și parocul *Ioan Brote*, fie-care câte 60 banî; învățătorii: *Emanuil Florea*, *Patrichie Pintu*, *Ioan Bîrsan*, *Ioan Clucan*, *Andrei Enăș* și *Ieronim Savu*, fie-care câte 40 banî. Pentru acosta manifestație a dragostei, păștră nemuritorului *Barcianu*, și pentru acald sprijin oferit clasei nîstre de mișcarea de susnumiții luminători ai poporului

omeni, creatorii lor. Acosta atingere continuă de ômeni și lucruri e un întreg poem de ironie crudă și rece.

Sgomotul apasă, praful gîdila nasul și orbesce ochii, căldura moleșesce corpul și-l sleesce de puteri și totul de jur împrejur — clădirile, ômenii, pavajul — pare încordat și gata pentru a se desocăra. Pare că o catastrofă grandioasă, o explozie va isbucni, în urma căreia respirația va fi mai liberă, mai ușor și aerul mai înproșpătat. ér pe pămînt va domni liniștea, pe când praful și sgomotul asurzitor, cari fac s'e țise cutremure toți nervii, vor dispăre și în locul lor va rămăne liniște, pace și senin în oraș, pe mare și pe ceri. D'er e numai o părere, căci omul nu obosesc nicî-odată de a s'era în mai bine, și dorința de a se simți liber nu a murit încă.

Se aud doue-spre-dece bătăi regulate de ciasornic. Cel din urmă ton de metal a amôrțit și s'elbatica musică a lucrului sună aproape pe jumătate mai încet. După un moment s'a prefăcut într'un murmur înăbușit, nemulțumit. Acum se aud mai deslușit vocile ômenilor și murmurul valurilor. Vremea prănzului a sosit.

II.

Hamalii își lăsar lucrul, împrașciindu-se în grupe prin port. Își cumpărau de pe la precupeți de-ale mîncării și se lăsar jos

prin colțurile umbrôse, pentru a îmbuca. Pe când mîncău, se apropie de ei *Grișka Celcaș*, un bătrîn vulpoi, cunoscut celor din port ca un bețiv de frunte și un purgaș îndemnatic și obraznic. Era desculț, cu capul gol, purtînd nîsce haine vechi și nîsce pantalonî de pluș, eșiți, o cămașă murdară de stambă cu gulerul rupt, care lăsa s'e i-se vadă gătul lui negru, uscat, osos, și pe care îl mișca mereu. Pêrul lui negru, amestecat cu fire albe, sbirlit, fața lui de fieră de pradă posomorită, își arătau că se sculase chiar atuncî din somn. În vîrfurile uneia din mustățile lui castanii se înfipse un fir de paie, pe obrazul lui stîng ras, se lipise un alt fir de paie și după ureche se agățase o crenguță de tei, culésă de curînd.

Cu corpul lui înalt, osos, pășea rar pe pietri, mirosind cu nasul lui bocrănat ca o fieră de pradă de jur împrejur, uitându-se cu atențiune în tôte părțile. Ochii lui cenușii scănteiau căutînd pe cine-va printre hamali. Mustățile lui castanii grôse, și lungi, se mișcau mereu ca la un cotoi și-și freca mereu mînile împreunate la spate, încolăcîndu-și nervos degetele lui lungi, strîmbe și nodurôse.

Chiar aici, printre sute de desculți întocmai ca și el de sdrențuroși, își s'era numai decât asemănarea lui cu un ulu al

stepelor, prin slăbiciunea și mersul lui, care pare măsurați și liniștit, d'er e tot atăt de iritat și pînditor ca sborul pasării pe care țî-o amintesce.

Trecu pe lîngă un grup de desculți¹⁾ cari se lungiseră la umbra unei grămeđi de coșuri de cărbuni. Un băiat se ridică din grup și-i eși înainte. Băiatul era voinic, cu fața ca de timpit, cu obraji plini de pete roșii. Gătul îi era sgariat, semn că fusese bătut de curînd. Se apropie de Celcaș și merse cît-va în rînd cu el, șoptîndu-i:

— Celor din flotă le lipsesc doue bucăți de manufactură... și le caută. Auđi, *Grișka*?

— Ei și? întrebă Celcaș măsurîndu-l liniștit cu ochii.

— Cum „ei și?” Le caută. Atăta.

— Nu cumva au întreat de mine ca s'e-i ajut la căutat?

Celcaș se uită zîmbînd ironic spre locul unde era depositul flotei.

— Du-te dracului! și băiatul dete s'e se întorcă înapoi.

— Ei, stai! Cine te-a adus în halul ăsta? Cum țî-au stricat firma! Nu ai vîcut pe *Mișka* pe aici?

¹⁾ În Rusia esistă un fel de vagabonđi numiți, „desculți”.

— Nu l'am vîcut cam de mult, și punse băiatul și se întorse repede la t'rașii lui.

Celcaș mergea înainte și toți îl tîmpinau ca pe un vechi cunoscut, înșe, tot-déuna vesel și gata la glume, tăđi n'avea chef și le rēspundea s'e și rece.

De după o grămadă de marfă apaznicul vamei, în haine verđi și praf, Ținuta-i era militarăscă. Taie drumul Celcaș și se opri în fața lui provocător, mîna stîngă pe cuțitul de vînatore, ér drepta încercă s'e apuce pe Celcaș guler.

— Stai! Unde te duci?

Celcaș făcu un pas înapoi, ridică la paznic și zîmbi rēutăcios.

Fața roșie, blăjîn-violenă a bătrîn soldat, se silea s'el devie întunecată. Se flă, se făcu rotundă și aprinsă în sprăncenele, holbă ochii, devenind caraghiosă.

— Țî-s'a spus s'e nu mai cald port, că-ți vor rupe ôșele. Și tu te pl'er pe aici! tună paznicul amenințător.

— Bună dîua, *Simionci!* Nu m'ai vîcut de mult, îi dîse Celcaș și îl tinse mîna.

— De nu te-ai mai ved'ă nicî-odă Hai, du-te, du-te.

tru. Reuniunea sodalilor prin presidentul său Vic. Tordășianu exprimă cele mai fierbinți mulțumite.

La fondul de 20 bani, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ pentru acuirea unei case cu hală de vânzare pe seama meseriașilor români, au mai contribuit următorii d-ni: Dr. Nicolae Oncu, directorul „Victoriei“ Arad, 10 cor.; Toma Păcală, protopresb., Oradea-mare, 6 cor.; George Popoviciu, protopresb., Șiria, 4 cor.; Dr. I. Trailescu, protopresb., Chișineu, 4 cor.; Nicolae Roxiu, protopresb., Tinca, 4 cor.; Ioan de Preda, avocat, Sibiu, 2 corone.

Dar. D-șora Teresia Pipoș din Sibiu a dăruit fondului văduvelor și orfanilor meseriașilor, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“, anume în memoria mult regretaților săi părinți, suma de 2 corone.

Serbarea unui regiment. Regimentul de infanterie Nr. 64 din Sibiu, care actualmente are două batalioane și stabul în Alba-Iulia, un batalion în Orăștie și unul în Sibiu, a serbat erii în Sibiu aniversarea a 94-a a învingerii de la Aspern (21 și 22 Maiu 1809), când armata austriacă sub comanda Arhiducelui Carol a bătut pe Napoleon. — Soldaților li s-au împărțit broșuri în limba românească, în care se explică lupta de la Aspern, la prânz li s-a dat pe lângă menajul obișnuit friptură și vin, ér după ameză s'a aranjat un festival cu joc de popic și premii, fuga în sac etc. Cinci-spre-zece flăcăi îmbrăcați în costum românesc au jucat „Bătuta“ și „Călușerul“.

Reuniune de înmormântare în Tohanul-vechiu. Locuitorii Tohăneni au bucuria de a-și vedé realizată o nobilă și creștinească dorință. De mult se ocupau cu gândul de a-și înființa o reuniune de înmormântare. Grație stăruințelor și bune înțelegeri dintre fruntașii acestei mari și frumoase comune românești, ei au și ajuns cu succes la ținta spre care nisuiu. În ziua de 17 Maiu s'a ținut o adunare a poporului credincios convocată de părințele M. Brumboiu, în care s'a făcut cunoscut, că ministrul de interne a aprobat statutele acestei reuniuni, care poartă titlul de „Reuniunea română gr. cat. de înmormântare din Tohanul-vechiu“. Membrii înscriși au ales din sinul lor un comitet de 15 membrii ordinari și 5 suplenți ér comitetul s'a constituit astfel: Moise Brumboiu președinte; George Oprea notar, Gregoriu Manoila cassar.

Ungurii și Români în comitatul Bihorului. Inspectorul de școle din comi-

tatul Bihorului, d. Sipos Orban a scos de curénd o carte de sub tipar, care poartă titlul „Biharvarmegye“. În această carte numitul inspector publică ceea ce a vedut și studiat în numitul comitat în privința raporturilor de naționalitate și religie. El arată cu date geografice și statistice, că Ungurii încetul cu încetul scad și se pierd pe când Românii se întăresc și se sporesc. Adevărat, ăce Ș. că Oradea are 90% de populație maghiară (se înțelege numărând și pe jidovi între Maghiari, cari forméză aprópe 40% din populația acestui oraș), dér această nu e nici o mângăiere, față cu cele ce se petrece la sate. Sipos se întrébă care este cauza acestor împrejurări? El găsește mai multe cauze între cari în primul loc arată, că decă se face căsătorie între Unguri și Români, apoi în aceste căsătorii mixte, tot-deuna Ungurii pierd, căci partea românească ține cu dinții de legea și neamul său și copiii ce se nasc de aici totți se fac Români. Sipos mai arată că la unguri s'a înrădăcinat réul, că femeile nu fac mai mulți, de cât câte doi copii, pe când în familiile românești, e plină casa de copii.

Concurs. „Asociațiunea pentru cultura poporului român din Maramureș“ publică concurs cu termin până la finea lunii Iunie pentru ocuparea oficiului de prefect al convictului susținut de această asociațiune. Emolumentele împreunate cu acest oficiu sunt: locuința, încălțit, spălat proviziunea întrégă și 480 corone salar anual. Preferință vor avé cei din tagma preoțescă. Petițiile sunt a se adresa directorului convictului. Rev. D. Titu Budu vicarul Maramureșului, în M. Sziget

Necrolog. În ziua de 19 Aprilie st. v. a repausat în Bucuresci Constantin Tiu, în etate de 22 ani. Repausatul era absolvent al școlei de agricultură din Bucuresci și îndreptăția la frumoșe speranțe. A fost înmormântat la cimetierul Bellu. Aici în Brașov, de unde era originar, îl jelesc tată, mamă, frate și surori. — Fie-i țărina ușoră.

Ce face beutura. Trei studenți de la școla de agricultură din Viena au făcut mai deunăzi un chef și au bét totă noptea. Diminéta unul din ei ăce: „Haidéți băieți după atăta beatură să ne lecuim cu slivovitz. Eu am acasă vr'o două sticle“. Și s'au dus, și doi din ei s'au pus pe beatură. Al treilea a fost cuminte și n'a beut. Apoi s'au culcat și dormă. După ameză pe la óra 1, numai cel-ce n'a beut slivovitz s'a trezit, dintre ceilalți doi, unul nu s'a mai trezit, ér al doilea s'a trezit într'un hal, în care a trebuit să fie dus la spital, și nu se scie decă va scăpa.

Școla preparatóre a societății filarmonice din Brașov își va încheia anul școlar Luni viitoare, în 25 Maiu, séra la 1/8 cu o repetiție generală, ce o va da în sala cea mică de la societatea industrială (Gewerbeverein), la care se invită părinții elevilor și alți prieteni ai societății filarmonice.

Masacrul din Chișineu. Se scie, că în orașul Chișineu (Basarabia) populațiunea creștină neliniștită în gradul suprem de seirile, ce se colportau, că jidovii ar fi omorít un băiat creștin, ca să-i iasângele, s'a resculat și a prădat multe prăvălii jidovesci, omorénd un număr de vr'o 40 jidovi. Guvernul a pornit cercetare și a osíndit pe culpabili la câte o lună și jumătate închisóre, ér pe redactorul diarului „Bessarabetz“ cu numele Crușevan l'a înălăturat de la redacția diarului și l'a amendat cu 800 ruble. — Mulți din jidovii Basarabeni și-au strîns calabafcul și au emigrat în România. Prin orașele moldovenesci au început să se ivéscă figuri noué, venite din Rusia, de ceea ce se înțelege, că frații noștri de peste Carpați nu se prea bucură, de óre-ce aveau și până acum destui jidovi, așa că cu cei ce i-au avut până acuma, destule neplăceri au avut.

Asasinarea guvernatorului din Ufa. În grădina publică din orașul Ufa, din Rusia de răsărit a fost împușcat în ziua de 20 Maiu guvernatorul Nicolae Bogdanovici. Ucigașii au fost doi lucrători socialiști. Motivele acestui fapt au fost politice: Bogdanovici care era în etate de 66 ani în totă viața sa a fost un aspru prigonitor al revoluționarilor și nihilistilor și din cauza asprimei sale a fost iubit și înaintat până la rangul de guvernator. În guvernamentul său se aflau deportați mulți studenți din Rusia centrală, cari au luat parte la răsvrătirile din anul trecut. Acești studenți, între cari se aflau mulți jidovi, nici aici nu se odihneau, ei căutau să propovéduească printre lucrătorii socialismul și au adus-o până acolo, în cât lucrătorii din fabricile statului s'au răsvrătit, cerénd plată mai mare și ceasuri mai puține de lucru: Guvernatorul Bogdanovici, s'a dus cu trupe la fața locului și a restabilit ordinea cu puterea armatei. Cu această ocaziune s'au întâmplat mai multe răniri și chiar și câteva casuri de morte. — Socialiștii au hotărít să-l omóre pe guvernator și doi din ei au sêvrșit atentatul în ziua de 20 Maiu. Cei doi ucigași au fost arestați.

Concertul muzicii comunale. Duminecă va da muzica comunală sub conducerea capelmaistrului Max Krause un

concert în sala de la hotel Europa. În variatul program se află și fantasia cea mare din „Flieg. Holländer“ de R. Wagner, precum și „Valurile Dunării“ de Ivanovic. — Inceputul la órele 8. Intrarea 60 bani.

Luni la órele 5 1/2, muzica comunală va da concert *pe promenada de jos*.

Excursiune la băile herculane. La Rusaliile nemțesci biuroul comunal pentru bilete de călătorie (Fahrkarten Stadtbureau) din Brașov aranjéză o excursiune la băile Herculanee, care va dura 5 zile. — Biletele încóce și încolo vor avé reducere escepțională, ér biuroul a luat asupra sa, să se îngrijéscă și de întreținere la băi. De asemenea se plănuesce și o excursiune la Porțile de fer și la insula Ada-Kaleh. Pentru informațiuni a se adresa la numitul biurou.

Un sfat bun. Cine vrea să-și facă în grădină un covor frumos de ierbă, aceluia se recomandă a-și procura de la Magazinul de semințe c. r. Edmund Mauthner în Budapesta, amestecul de semințe de ierbă compus din ierbă de la „Promenada“ séu „insula Margaretha“. De 29 ani liferéză Mauthner aceste semințe de ierbă pentru parcurile splendide din Budapesta și din insula Margaretha.

Stabilimentul de băi al provinciei Stiria, Baia Neuhas lângă Cilli recunoscută ca Acrototermă de 37° Celsius, și isvor de apă cu conținut de oțel, 397 metri d'asupra mării. Stația călei ferate Cilli, depărtare de Viena și Budapesta 8 óre, de Agram 4 1/2, de Triest 5 1/2 óre. Băi termale, cură de bét, băi electr. Hydro și Thermotherapie, massage, gimnastică svediană, electroterapie etc. Resultate eminente de cură la bóle femeiesci și de nervi, șoldină, reumatism etc. Tóte felurile de amusement și petreceri cu muzic, salóne de jocuri, biliard și cetera, Lawn-Tennis, Ping, Pong, Popice. Restaurante escelente, reuniuni, baluri, concerte, vênătóre, pescărit, parc minunat. Stație de poste și telegraf. Preturi moderate. Director și medic balnear Dr. Arthur Hiebaum. Informații și prospecte gratis de la direcția de băi. Seson de la 1 Maiu până în Octomvrie.

Serata teatrală română.

Arare-ori avem plăcerea să luăm parte și să ne înveselim inimile la dulce accent al limbei nostre predate la câte o reprezentație teatrală. Cu atât mai mult trebuie să încurajăm asemenea plăcute și folositoare întreprinderi. Pentru această ne dá privilegiul cel mai bine venit reprezentația teatrală română aranjată de o societate de diletanți ce se va ținé Sâmbăta viitoare în 17/30 Maiu în sala de teatru de la Redută. Venitul net al reprezentației e

Simionici strînse însé mâna pe care i-o întinsese Celcaș.

— Ias pune-mi, ăce Celcaș, fără a da drumul mânei lui Simionici, pe care o scutura pretinesce, n'ai vedut pe Mișka?

— Du-te, frate, plécă, căci o să te vadă magazinierul și o să-ți arate el...

— Roșcovanul cu care am lucrat rëndul trecut pe „Costrova“.

— Cu care ai furat, ăci mai bine. Pe Mișka al têu l'au dus la spital; și-a strivit piciorul cu o baionetă. Du-te, frățiore, du-te cât te rog cu binele, că de nu, te iau de guler...

— Cum ești și tu! Și ăci că nu-l cunosc pe Mișka... vedé că-l cunosc! De ce ești așa de réu, Simionici?

— Ascultă, Grișca; plécă, nu-mi mai spune atâtea flécuri, du-te!...

Paznicul începuse să se supere. Se uită prin prejur și încercă să-și tragă mâna din strînsórea puternică a lui Celcaș. Celcaș se uită liniștit la el, zîmbi pe sub muștă și urmă, fără a da drumul mânei:

— Nu trebuie să mă gonesc așa. Întăit să mă satur de vorbă cu tine, apoi mă duc. Ia spune-mi cum 'ți merge? Nevasta, copiii... sunt bine?

Ochii lui străluciau sinistru, un zîmbet batjocuritor făcea să i-se vadă dinții. Urmă:

— Am de gând să viu pe la tine, dér n'am vreme; beau mereu...

— Ei, ei, lasă astea! Nu glumi, drace împelitat. Zéu că..., frățiore... Ai de gând să jefuesci casele și străđile?

— Pentru-ce? Pentru traiul meu și al têu se găsește și aci destulă bogăție. Zéu că ne ajunge, Simionici. Am audít că ai șterpelit ér două bucăți de stofă. Ia seama, Simionici, fi prevédător. Nu lăsa să te prindă...

Simionici, indignat de obrăznicia asta se învinețese de tot și tremurá, și scupă, căsnindu-se să spună ceva.

Celcaș îi dete drumul și pași liniștit, cu piciórele lui lungi, spre porța portului. Paznicul îl urmă înjurând mereu. Celcaș era acum vesel; șuera încet printre dinți, își viri mânilé în buzunarele pantalonilor și călca ca un om liber, spunénd glume în drépta și în stânga. I-se răspundea tot așa.

— Ia te uită, Grișca, cum te apără stăpânirea. Ai făcut revisie pe undeva? Îi strigă cineva din grupul de hamali cari isprăviseră de mâncat și acum se odihneau tolăniți pe jos.

— Sunt desculț și Simionici păzesce ca să nu-mi sdrelesce piciorul, răspunse Celcaș.

— Nu-l lăsa să trecă! sbiera Simionici, care rămăsese în porță. Celcaș trecu

pe partea cealaltă a stradei și se aședă în fața cărciumei pe trotoar.

Pe porța portului eșia duruind un șir lung de căruțe bine încărcate. Altele góle intrau. Vizitii acestora sburau în sus de pe oaprá de sdruncinările căruțelor. Portul vărsa sgomot asurđitor și praf și făcea să se cutremure pământul.

Celcaș obișnuit cu acesta și pe care scena cu Simionici îl ațitase, se simțea fórté bine. Îi suridea un câștig bun, la care se cere puțin lucru și multă îndemănare. Era convins, că le posedă în de-ajuns și visa cu ochii sclipitori la ce-și va lua mâne, când totul se va termina și va audí fășiind bancnotele în buzunarul lui.

Se gândi apoi la Mișka, de care ar fi avut multă nevoie în nóptea asta, de nu și-ar fi rupt piciorul. Celcaș injurá în gând, când se gândi că póte nici nu va puté face nimic singur. Cum va fi nóptea?... Privi cerul, apoi se uită în lungul stradei.

La șése pași de el, răzimat de un stêlp, sta pe trotuar un băiat tîner, îmbrăcat cu o cămașă albastră de cânepă, pantalonii la fel, încălțat cu galenți, ér pe cap avea o căciulă ruptă și eșită. Lângă el, jos, era o traistă și o cósă fără mâner, în locul căruia legase cu sfóră fân. Băiatul era spătos și voinic, cu pèrul blond, cu

fața pârilită de sóre și vènt, ochii albaștri, cari priveau încredători și blând la Celcaș.

Celcaș se rinji, scóse limba, se schimonosi și holbă ochii. Băiatul clipi mai întâiu din ochi uluit, apoi isbucni în risete și strigă printre hohote:

— Ah, mă curagiosule! și înaintă spre Celcaș, aprópe fără a se ridica de jos, tîrénd după el plin de praf traista și isbind cu cósă în pietri.

— Cam așa ceva, băețele, cam așa ceva, răspunse Celcaș fără sfíelă. Băiatul asta sănétos, blajin, cu ochii de copil îi plăcuse numai decăt.

— Vii de la cosit?

— Negreșit... Am cosit o verstă¹⁾ și am câștigat un gros.²⁾ Stăm réu. Sunt mulți. Acum mai vin și cei infometați și au cădut prețurile réu de tot. Mai că nici nu-ți vine să te apuci. În Kubani au plătit acum 60 de copeici. Ce vremuri! Se ăce că mai de mult se plăteau trei, patru și cincé ruble!...

— Ei da, mai de mult... Mai de mult se plăteau acolo trei bani numai să vadă un țeran rus. Acum vre-o zece ani mă in-deletniceam și eu cu așa ceva. N'aveam decăt să mă duc într'un sat de Cazaci și

¹⁾ 1,0665 chilometri.

²⁾ O monedă de argint de aprópe 14 bani.

destinat în scop de binefacere, (pentru bibliotecile noastre populare).

Acastă serată e menită a atrage cu atât mai mult atențiunea și interesul publicului nostru românesc, cu cât i-se va da ocaziunea a vedea pe scenă pe unul din tinerii cei mai talentați în arta declamatorică care a obținut ca elev al conservatorului premiul întâi de încurajare. Este, cum am mai anunțat deja, d-nul Z. Bârsan student în litere cunoscut ca bun declamator încă de pe timpul când era elev la gimnasiul român de aici. D-sa va juca rolurile bărbătești principale la amintita reprezentațiune, al cărei program e următoriu:

1) *Jean-Marie*, dramă într'un act de André Theuriet, tradusă de N. Țincu.

Personele: Jean-Marie . . . Z. Bârsan
Theresa . . . **
Joel . . . **

2) *Greva Fierarilor*, monolog dramatic, de Fr. Coppée, tradus de L. Dauș.

Personele: Jean, bătrânul fierar Z. Bârsan
Judecători . . . **

3) *Răsunarea Amurului*, comedie într'un act de Paul Ferieu, tradusă de **

Personele: Diogene, filosoful . Z. Bârsan
Iris, trimisa deitelor **

4) *Declamații* din poezi români.

Suntem firm convinși că publicul nostru românesc din Brașov și împrejurimi nu va pregeta a da tot concursul seratei teatrale de Sâmbăta viitoare.

Biletele se pot căpăta în orî-ce dî de lucru în librăria Ciurcu, str. Hirscher și în sêra reprezentației la casa Teatrului.

După ce le ard calcăiele!...

Orăștie, 21 Maiu n. a. c.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

Vin a vă împărtăși unele noutăți, ce le-am aflat astăzi.

Cercul electoral al Dobrei, unde fusese ales deputatul Lazar Arpad, care a murit zilele trecute, e vacant. Rămășițele fostului deputat nici nu s'au astrucat și s'au și început corteșirile.

Până acum, după cum mi-se spune, sunt pentru acest mandat nu mai puțin de cât 6 candidați cari aspiră a-l câștiga. Etă-i:

Dr. *Farkas Béla* adv. în Deva, care la ultima alegere de deputat în cercul Devei a renunțat la candidatură în favorul unui om al fișpanului, contele Torocz-kay. Acesta a și fost alse față cu Réthy. Drept mulțămire Dr. Farkas este ađi candidatul protegiat de fișpan.

Al doilea candidat e un proprietar avut de prin Bănat, un ărecare Stojanovits, care a mai candidat în acest cerc, d-er l'au păcălit atunci grănițerii din Dobra.

Al treilea este un ăiarist maghiar din Budapesta, se vede vre-un favorit séu candidat al guvernului.

Ca al patrulea se vorbește va candida d-l Dr. *Aurel Munteanu* de la „Activitatea”, care de câteva zile este absent de aici.*)

Și acum venim ad fortissimum virum, unul dintre cei mai próspeți candidați ai acestui cerc, Dr. *Aurel Vlad* avocat și director al „Ardeleniei” din Orăștie, v-țavul advocaților mai tineri de la „noua direcție”, cărora le ard calcăiele după deputație.

Aud că Dr. Vlad a fost eri pe la Arad, și mai 'nainte pe la Dobra. Mi-se spune că a sosit aseră cu avocatul Rozvány din Arad.

Am mai aflat, că Dr. Vlad a mai umblat și pe la Sibiu și se vede că de aici a mers direct la Arad. Resultatul a fost, că acum candidăză la Dobra.**)

Densul o ia ca sigur că va fi ales. Acum se pregătește la vorbirea de program, care o va ține cât de curând.

În cercul electoral al Dobrei sunt vre-o 570 alegători. Cam vre-o 150 preoți (căci sunt multe sate), apoi reprezentații pe fumuri, vre-o 100—120, dintre cari partea cea mai mare sunt juđi comunali. Restul proprietari maghiari, notari, dirigători și grănițerii din Dobra, cu cari omul nu p-țe se scie nici-odată cum stă.

Pe cine se vor răzima noii vînători după deputație, nu pot s-ă-mi închipuesc.

Conferența înv-țătorilor

din cercul Brașovului (protopopiatele: Brașov, Bran și Treiscaune.)

(Fine.)

Sedinta IV. (24/IV. 2¹/₂—5¹/₂ ore p. m.)

Acastă sedință se ocupă cu statorirea materialului de predat din geografie în școla p-orală.

După o discuție la, care iau parte d-nii: I. Vătășan, G. Criv-ț, V. Muntean, I. Broju, A. Boldor, Ir. Frateș, G. Butnar V. Bica, V. Ivan, I. Dariu, R. Cristolovean și D. Pop, conferența, pe basa Normativului școlar și a raportului lucrat de d-nii înv-țători din Săcele: A. Popovici, Z. Popovici și S. Luca, statorimesc pentru singuraticii anii de școlă următorul material:

*) „Activitatea” d-lui Munteanu nu face nici o amintire de această candidare. Red.

**) Libertatea” din Orăștie publică deja „apelul” cătră alegători. Red.

Anul I: Școla, curtea, grădina școlei și desemnarea lor din partea înv-țătorului. Orientarea după poziția corpului.

Anul II: Cele patru regiuni principale. Casa părintescă. Comuna: vecinii, șirurile de case, strade, pi-ța, zidiri publice și particulare, noțiunea de comună. Desemnarea lor din partea înv-țătorului.

Anul III: După repetiția celor percurse în anii precedenți, tractarea mai temeinică a comunei și desemnarea ei și din partea copiilor.

Locuitorii comunei după religione, naționalitate și ocupațiune.

Hotarul comunei cu ridicăturile, apele, animalele și plantele.

Cercul și comitatul.

Cunoscerea semnelor chartografice.

Anul IV: Repetiția materialului din anii trecuți. Ungaria în special și despre Austria în general. Desemnarea continuă.

Anul V: Tractarea în special a Austriei. În liniamente generale despre celelalte state ale Europei și mai în general despre continente. Presentarea globului.

Anul VI: Pe lângă repetiția celor tractate din geografia politică și naturală a pământului întreg, înv-țătorul va preda despre orizont, despre s-ore, despre luceaf-erul de s-eră și diminiță, despre planete și cometi.

Vorbind despre pământ, are să se accentueze în deosebii forma și rotațiunea lui în jurul osiei și al s-orelui: schimbările, ce resultă, de aci (đi și nópte, anotimpuri, clima în raport cu distribuția animalelor și a plantelor de pe suprafața pământului.)

Despre zonele ferbinți, st-mp-erate și ghețose. Rasele omenesci. Despre lună și fazele ei; întunecimi de lună și de s-ore și în fine despre stelele fixe și constelațiunile principale cât mai în general.

S'a luat cu plăcere act la protocol, că la această sedință au asistat ca óspeți d-nii protopopi: Dan (Z-ernesci) și V. Voina.

Sedinta V. (25/IV. 8 o. a. m.—1¹/₂ ore p. m.)

La ordinea zilei a patra lecție practică din geografie, ținută de d-l înv-țător din Bacifalu (Săcele) *Nicolae Lepedeanu* cu anii V și VI de școlă. Tema: *despre globul pământului în general și în special despre mări și oceane.*

După terminarea și concedierea elevilor, lecția se discută luând parte la acesta d-nii: I. Vătășan, V. Bica, Ir. Frateș, G. Butnar, R. Cristolovean, A. Boldor și V. Muntean. După-ce 'și spune părerea și d-l comisar, conferința constată că *lecția d-lui Lepedeanu a s-ucces pe deplin și îi aduce mulțumită protocolară.*

D-l președinte salută ca óspeți ai acestei ședințe pe d-nii: V. Onițiu direct. gimn., I. Petrovici profesor, I. Oltean, Comanescu, T. Giurgiu, I. Bogdan, I. Gavril-lescu, I. Tomșa, pausă.

După o paușă de 5 minute se cetește apelul nominal și apoi se alege o comisie, care până la proxima conferință să vină cu un plan bine studiat și bine motivat, relativ la tema dată de V. Consistoriu: „S-ă se stabilească o împărțire a obiectelor de înv-țămint pe orele zilelor din s-eptmână, pentru o școlă cu 2 și cu 3 înv-țători”.

În comisie se aleg d-nii: A. Boldor, D. Marcu și I. Ilescu (pentru o școlă cu 3 înv-țători) și N. Lepedeanu și Șt. Cot-ora (pentru o școlă cu 2 înv-țători).

După o paușă de 10 minute se discută — pe basa raportului făcut de d-nii R. Cristolovean, G. Butnar, N. Lepedeanu și V. Muntean — plângerile și necasurile înv-țătorilor și se ia la protocol următoarele:

1) Salariul înv-țătoresc nu e suficient, pentru ca înv-țătorul să p-ță trăi din el în împrejurările vieții de ađi. De aceea conferința r-ogă pe Ven. Consistoriu, ca să nu-l lipsescă pe înv-țător de părintescă îngrijire în ceea-ce privesc primirea regulată și mărirea salariului lui.

2) Ven. Consistoriu e rugat, a aduce o rezoluțiune, ca înv-țătorul să capete evinvenal ori și unde ar fi, conform legii statului. (S-ă se întempră, că un înv-țător servește 2—3 ani într'o comună ăre-care și apoi trece într'alta. În acesta cap-ță evinvenal numai după-ce aci a servit 5 ani.)

3) Conferința își exprimă dorința, ca din fie-care cerc conferențial să se alegă doi reprezentanți, cari să se întrunescă în fie-care an odată în Sibiu pentru a discuta chestiuni școlare ard-ende și a compune în casuri de lipsă memorii în direcțiunea acesta și a le înainta senatului școlar la timp.

Spesele de călătorie și de întreținere în timpul conferenței lor să se plătesc acestor reprezentanți din interesele fondului fostelor reuniuni înv-țătoresci.

4) Conferința r-ogă pe Ven. Consistoriu, ca asupra banilor din acest fond să dispună a s-ă face cătră sinod raport separat în fie-care an.

5) Pentru-ca în totă Archidieceasa să fie uniformitate în materialul ce are să se propună în școlele noastre, conferența e de părere, că ar fi bine să se escrie concurs pentru compunerea de planuri de înv-țămint din fie-care studiu în parte și anume pentru școlile cu 1, 2, 3, 4, 5 și 6 înv-țători, împărțind materialul cel puțin până la s-eptmână. Aceste planuri să se

să le spu: „și eu sunt Rus” și începeau să mă pipăe, să mă admire și căp-țeam trei ruble. Afară de asta, m-ncare și beutură — și puteai să rămăi acolo cât vr-ii.

(Va urma).

Ioan Cr-ngă.

(Urmare).

Înainte de a-și pune totă munca pentru înv-țătura copiilor, Ioan Cr-ngă stă o bucată de vreme în tagma biseric-escă, pentru care îl pregătește Seminarul de la Socola. În 1850, după puțin timp de la însurăt-orea lui, se făc-ț diacon și slugi 4 ani la biserica Patru-deci de Sfinți, unde după cum am v-đut stătea chiar cu locuința, și se ține de popie până în anul 1871.

În acești 12 ani de zile, în afară de biserica Patru-deci de Sfinți, a mai fost la biserica Sf. Pantelimon, B-erboi și Galata. El slugia cu luare aminte și dintre bătrânii carl sluga au dicit cântând, spun că era un cântăreț. Cu t-ote aceste Cr-ngă nu-și inbea de loc br-șla. Două fapte din viața lui de diacon, ne vor arăta mai bine sila ce avea el, nu de biserică, d-er de or-nduelile preo-tesci. Într'o đi inspectând protopopul biserica Goliei*), îl g-ăsese pe Cr-ngă în mij-

*) Unii cunoscuți ai lui Cr-ngă mi-au spus, că acesta s'a întempră la biserica B-erboi, unde în adev-er a și slugit d-ensul, ca diacon.

locul curții, îmbrăcat într'un halat, îm-pușcând în ciorele de pe crucea bisericeii. Protopopul și uimit și sp-ariat de o atare faptă, îi face observații, la care diaconul Cr-ngă răspunde r-id-nd: „că d-er' nu-i jidan să se témă de pușcă.**)

Cealaltă faptă e hotăr-itoare într'u ne arăta disprețul lui Cr-ngă pentru rantie și potcap. În 1871, în loc de potcap, Cr-ngă purta o p-ălărie mare, ca a preoților din Bucovina, lucru ce făc-ț pe preoții din Iași a-l p-iri Metropolitanului. Consistorul, în fața căruia Cr-ngă nici nu s'a dus, îi luă darul pentru un ăre care timp. Cr-ngă g-ăsese clipa tocmai bine venită, să scape de popie. Își tunde p-erul, se îmbracă în haine de mirean și rămăne de bună voie în afară de tagma preo-tescă. Asupra tunderii lui Ioan Cr-ngă, d-l A. Gorovei a ađit următoarele la preotul P. Milieș din Stroești, județul Suceava: Cr-ngă se dusesse la Roman, la un diacon în gazdă. Diaconița v-đ-nd p-erul frumos al lui Cr-ngă, îl pismuia arătând păreri de r-eu, că nu are și ea o așa frumoșă oodă. Cr-ngă nici una, nici două, pune mâna pe o pareche de f-órfeci și-și taie oodă, d-nd'o apoi diaconiței și đic-ndu-i: „Decă-ți place așa de mult, poftim-o“***). Preotul Milieș

**) Grig. I. Alexandrescu. Biografia lui I. Cr-ngă p. 13.

**) Revista Șeđăt-orea Nr. 12 A. V. p. 195.

spune, că aceste le-ar fi istorisit însuși Cr-ngă între nisce pretini. Domnul Gorovei se cam îndoesece de asta; dat fiind însă caracterul cel viu al lui Cr-ngă, mai cu s-emă pe acea vreme, lucru p-ța fi cređut.

Cum Cr-ngă trăia din amintirile copilăriei lui, a pentru a fi mai apr-ope de d-ensa p-ote, el își puse totă puterea muncii în institutorat. Așa cam pe la 1862, el intră în școla Normală Vasile Lupu, unde pe atunci era director d-l Maiorescu, și sf-erșind cursurile, el f-ú numit institutor pentru clasa I-a la școla din S-ărărie. În 1871 când i-se ia darul, ministrul Tel îl destitue. El obi-țnuia să spună pretinilor s-ii: „Am fost destituit pe timpul r-eposatului metropolit Calinic, de r-eposat ministru Tel, fie-le ț-erina ușoră.“) F-únd destituit se d-ă în comerci-ú, ia un debit de tutun, d-er în urmă intră ca profesor la Liceul Nou. Mai târđiu e pus érășii de cătră d-l Maiorescu institutor la clasa II-a, de astă dată la școla din Pacurari, unde a stat până ce a murit.

Puțin institutori, cari să fi adus atătea fol-ose ca Ioan Cr-ngă, și mulți copii au eșit de la d-ensul fiind bine pregătiți pentru greul drum al înv-țăt-orei. Mulți își aduc aminte de „domnul“ Cr-ngă și-și aduc

) Grig. I. Alexandrescu. Biografia lui I. C. p. 15 I.

cu plăcere aminte! El avea modul lui de-a înv-ța copiii, luându-i cu binisorul, vorbind-le domol și pe înțeles, într'o romănescă cum numai el scia, odihnindu-le m-ntea cu povești minunate și de multe-ori cu jocuri, la cari lua și el parte, afară la c-amp în aerul curat al Copoului séu al Tatarășilor, unde se ducea cu d-ensii doi câte doi, și curat îmbrăcați, căci la acesta ținea mult „domnul“ Cr-ngă.

Etă cum ne istorisește un fost elev al séu plimbările acestea:

„Cât de m-ndri eram noi, când vedeam lumea uit-ndu-se pe stradă după noi.

— De acum vă puteți juca pe aici, ne đise Cr-ngă, arătând c-ampul Copoului cu b-țul lui cel gros.

Și îndată începu jocul mingei.

Cr-ngă privesc-ț cât-va timp. Se apropie apoi de băieți, ia de la unul b-țul de bătaie și d-nd mingei o sdravănă lovitură acesta sb-ora departe... d-er cade în mâinile unuia din băieți.

— *Ii un cuc, îi un cuc...* strigară o mulțime de voci copilăresci.

— Apoi de acum ne-au scos din b-țtaie, đise serios d-nul Cr-ngă, d-ndu-se la o parte.

Era deja obosit. Se așeđă pe i-erbă, își sc-ose p-ălăria lui cea mare și își ștergea sud-orea cu basmaua lui cea roșie“.

dea conferințelor spre studiere și recomandare, și pe cele mai bune Ven. Consistoriū să le premieze și să le facă lege pentru toți învățătorii.

6) Ven. Consistoriū să binevoiască a da ordin, ca fiind vorba de cestiuni școlare, învățătorul, și dacă nu e membru al comitetului parochial, să fie invitat la ședințele acestuia spre a da lămuriri de lipsă în cestiuni școlare ș. a.

7) Conferința rōgă pe Ven. Consistoriū, să dispună, ca diurnele pentru conferențe să se urce pentru toți învățătorii de la 3 la 5 cor. pe ȳ și spese de drum și să binevoiască :

8) a lua în drēptă și justă considerare toate propunerile făcute de conferență, 9) să dispună, ca din circularele în cestiuni școlare să se trimită câte un exemplar și la școlă.

La propunerea d-lui Bica, comisia permanentă se relege în persoanele d-lor: I. Dariu, N. Oancea sen., G. Ludu, G. Zaharia și B. Bude.

D-l președinte prezintă un „proiect de statute” pentru ajutorarea orfanilor și vėduvelor de învățător și preot, pe care i l'a înaintat d-l profesor, Dr. Ios. Blaga.

Conferința dă acest proiect comisiei permanente spre studiere.

D-l comisar aduce la cunoștința conferenței, că fōia pedagogică, despre care s'a vorbit în anul trecut — la inițiativa D-lor: I. Dariu, învățător și N. Sulică, profesor, a apărut sub titlul de mai înainte »Școlă și Familia». Conferența decretă această fōie de organ al sėu, rugēnd redacțiunea, să publice în ea și acte oficiale al guvernului în afaceri școlare.

D-l președinte mai aduce la cunoștința conferenței, că din partea V. Consistoriū i s'a scris, că până la finea anului curent școl. fie-care învățător să-și achite rata primă din suma, cu care s'a oferit a contribui pentru zidirea catedralei din Sibiu.

Cu aceste d-l comisar încheie conferența promițēnd, că toate conclusele ei aduse între marginile „Statutului organic” le va sprijini înaintea Ven. Consistoriū cu totă căldura și cerēnd în schimb dela învățătorii, ca să fie în tot-dēuna fii credincioși ai bisericii și ai neamului.

Conferența îl întâmpină cu vii „să trăiescă”.

După conferința, toți învățătorii în frunte cu D-l comisar s'au întrunit la un prānț comun, în casa de tir a orașului Brașov.

R.

O vizită la prizonierii din Salonic.

În „turnul alb” din Salonic se află închiși 202 de Bulgari, acușați de a fi par-

ticipat la atentatul din acel oraș. Ei își așteptă aici sentința, care conform dreptului statarial, proclamat acolo, de sigur că va fi osānda la mōrte.

Diarele franceze și englese au scris multe grozāvenii despre torturile și bātāile, ce trebuie să le sufere acei prizonierii.

Un corespondent al ȳarului „Neue Freie Presse” din Viena, care ține cu Turcii,—din care causă studenții slavii i-au spart mai deunāđi ferestrele de la redacție,—s'a dus la guvernorul Salonicului și a cerut îngāduința să intre în „turnul alb” și să vadă prizonierii, pentru-ca să scrie apoi la „N. Fr. Pr.”, că nu sunt adevērate scirile scrise de diarele franțuzesci și englezesci.

În adevēr, corespondentul a cāpătat voie să intre acolo și scrie acum în numitul ȳiar o corespondență lungă, în care arată, că prizonierii, mai toți omenii tineri, se află bine în „turnul alb”. Turcii le dau pe fie-care ȳi câte două pāni și apă. Uneori pāzitorii le dau și câte o cafea, ȳr cine are din ce pōte să și fumeze, nimeni nu-l oprește. Pe cei mai mulți i-a gāsīt într'o curte a temniței, ședēnd, ori stānd culcați pe rogojine. Unii jucau cārți și glumiau (?)

Un singur bētrān era între prizonieri, un popā cu barba albă până la brāu, care s'a sculat respectuos când a trecut corespondentul însoțit de comandantul Suleiman pe lângă dēnsul și i-a salutat după obiceiul turcesc ducēndu-și māna la inimă, la buze și la frunte. Din ochii bētrānului preot curgeau lacrimile. El era popā într'un sat nu departe de Kōprūli și este acusat, că ar fi gāzduit o nōpte pe atentator, când au trecut pe acolo la Salonic...

Dintre prizonieri numai unul se află în celulă deosebită, acesta este tinerul Gheorghe Bogdanov, care a fost prins cum se ȳice, cu un geamantan în mână, în care se afla dinamită, cu care ar fi avut de gānd să arunce în aer consulatul austro-ungar.

Când a eșit afară, corespondentul a vėdūt o mulțime de femei și copii cu ochii roșii de plāns, erau nevestele și copiii celor întemnițați. cari nu se scie, dacă vor mai vedē în viață pe iubii lor.

Mulțămītă publică.

Membrii parohiei nōstre aparținători tablei (vecinătăței) Gačimaer din Brașov-vechiū, au dāruit pe sēmă bisericii nōstre a „Sfintei Adormiri”, un prea frumos prapor de mātase în valōre de 150 corōne.

care mulți, dintre cei de astāđi au învețat.

Ioan Crēngă a fost în tot-dēuna lângă cei din popor, lângă cei mai apāsați de sōrte; așa între cele câte-va mii de omeni, cari în ȳina de Duminecă 3 Aprilie 1866, plecase în frunte cu metropolitul, mergēnd la Palat spre a-și arāta dorințele Locotenenței Domnesce, se afla și dēnsul. Când soldații ce așteptau pentru a-i opri începū a lovi și a trage focuri în norod, metropolitul, el însuși rānit, căđū jos; atunci Ioan Crēngă, dimpreună cu un preot, îl luā din mijlocul soldaților și-l duse în s-ta Vineri, de-l ascunse în pivnița crāșmei lui Stihii.

Ioan Crēngă a făcut și politicā; ȳtā ce ne spune singur într'o însemnare a sa: „De la 1866 până la 1872, am făcut și ceva politicele. În întrunirile de la primărie cine era mai guraliv de cāt mine, Bută, Damaschin și Corduneanu? Algeam și culegeam la deputați și la membrii comunali, tot ce era mai bun în fracțiune”.

El a făcut parte din Fracțiunea liberă și independentă și a fost unul din dușmanii

Geografia județului Iași.
Harta județului Iași.
Regulele l. romāne, de T. Maiorescu. (M. Lupescu Alman. invēț. pe 1902).

ȳ) Grig. I. Alexandrescu. Biog. p. 14.

Ne ținem de plăcută datorința a es- prima respectivilor donatori pioși pe această cale, în numele sfintei biserici, cele mai sincere mulțāmiri, dorind ca fapta lor marimōsă să deștepte și în alți credincioși simțul de jertfire cātā bună starea sfintelor lui Dumneđeu biserici.

Brașovul vechiū, 10 Maiū 1903.

Comitetul parochial de la biserica gr. or. a „Sfintei Adormiri”, prin

Iosif Maximilian,
par. și președ.

*

Societatea de lectură „Lumina” a sodalilor romāni din Brașov aduce mulțāmitele sale acelor P. T. Domni și Dōmne, cari cu ocazia producției și petrecerei de la Paști, au binevoit a contribui peste taxa de intrare și a-ne face oferte. Anume:

D-na Elena Popoviciū 10 cor., d-l P. Popoviciū 4 cor., d-l Dr. N. N. 2 cor. (?) A. Vlaicu 4 cor., Dr. St. Stinghe 4 cor., M. Navrea 3 cor., I. Ciureu 3 cor., D. N. Cāpātină 1 cor., Dr. Lemeny August 2 cor., Dr. Lemeny Eugen 4 cor., Filiala „Albina” 5 cor., B. Baiulescu 2 cor., Dr. Eugen Mețianu 4 cor., Fina Ferencz, birtaș 280 cor., G. Barla 80 bani, I. G. Coliban, tēmplar și membru al societății 1 cor., G. Vili 40 bani, G. Drāghici 40 bani, G. Voina 30 bani, D. Stinghe 30 bani, N. ȳinț 40 bani, M. Neguț 40 bani, M. Moldoveanu 40 bani, Sora Pulpas 1 cor., Anghel Milea 40 bani, V. Pricu 20 bani, G. Fulga 20 bani, D. Bucă 40 bani, N. N. 40 bani, N. Furnică 30 bani, N. Renel 60 bani, P. Cristoloveanu 20 bani, Ghiță Mușică 30 bani, I. Munteanu 40 bani, N. Colacea 30 bani, Radu Colacea 60 bani.

Brașov, în Aprilie 1903.

G. Saftu,
cassar.

ULTIME SCIRI.

Belgrad, 23 Maiu. Aici se svonesce, că regina Draga din cauza, că n'are moștenitori, vrē să se despartă și să intre în mănāstire pāstrāndu-și titlul de reginā. Regele Alexandru, în acest cas s'ar cāsētori a doua orā.

Salonic, 23 Maiu. În privința dinamitului s'a pornit cercetare și s'a descoperit, că a fost adus din Anglia de cātā un vapor grecesc în 20 de lāđi. La vamă s'a declarat că în lāđi este „pește sārāt”. Lāđile nici nu s'au desfăcut. Vameșul a fost mituit.

Literatură.

De la Bucuresci se anunță, că dintre cārțile de curs primar (elementar) prezentate la concurs la ministerul instrucției, comisiunea a admis Cartea de cetire, pentru clasa III primară urbană și divisia III

rurală, care a obținut cel mai mare număr de 115 puncte, conferindu-i premiul I.

Cartea acēsta este alcătuită de d-nii Ionescu-Gion, V. Gr. Borgovan, G. Stoinescu, G. N. Costescu, G. A. Dima și avea următorul motto: „Cartea de cetire trebuie să fie pentru copiii noștri comōrā adevēratelor, dreptelor și romānescelor învățături”.

Ne bucurām când vedem printre scriitorii de prima forță din Romānia și cātē unul dintre Romāni nāscuți și crescuți în Ardeal, sėu în altā provincie din afarā din Regatul romān. În cazul de față, sigur este că, pe lângă cerințele formale, mult va fi contribuit la reușita acestei cetiri, metodul cel rațional ce i-l'a imprimat compatriotul nostru d-l V. Gr. Borgovanu.

A apărut „Almanachul” societății „Petru Maior” Budapesta 1901 cu un conținut bogat și ilustrat. Format 8° cu 144 pagini. Trețul 4 corōne. Se află de vāndare la Tipografia A. Mureșianu cu prețul indicat, plus 35 bani porto.

— „Balade populare” de Avram Corcea. O broșurā elegant tipărită de 137 pagini, conține o mulțime de poesii populare, cari caracterizează fantasia poetică a poporului nostru. Aceste poesii s'au cules de autor de la un lāntar din Bānat cu numele „Vincenție Micu”. Prețul broșurei e 1 cor. 60 bani plus 20 bani porto. Se pōte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Chestiuni economice.

Poporul romān este un popor agricol, un popor lucrător de pāmēnt. El asudă lucrānd pāmēntul, din Carpați până la mare și din Tisa până la Dunāre. Cu lucrarea pāmēntului este împreunată și economia de vite sėu pāșunitul, precum și pādurāritul.

Dērā cu acestea nu se ocupā Romānul cu totā serioșitatea. Vite bune și frumoșe, cum vedem d. e. la Sași, la Romāni arare-ori se întâmplā să vedem. Ca să cultiveze și să îngrijescā pādurile încă nu-și bat mult capul.

Causa, că Romānul nu s'a deprins să prāsescā vite bune și frumoșe, pōte să fie și aceea, că până acuma vitele erau fōrte eține. Dērā acuma vedem, că prețul vitelor s'a urcat fōrte tare cu deschiderea căilor de comunicație în tōte părțile. Vitele cele frumoșe de la noi se esportēzā pe prețuri destul de bune; ȳrā carnea a ajuns să fie la noi mai așa de scumpă ca în orașele cele mari s. e. în Pesta și Viena.

Acuma economii noștri ar putē face frumoși bani pe vite, cu atāta mai vėrtos, cāci venitul de la vite este mai sigur decât venitul de la cāmp.

În privința acēsta s'ar putē scrie mult; eu mă mărginesc numai la o cestiune locală de acest fel.

ȳr pentru a arāta cum învāță el pe copiii, reproducem câte-va rēnduri scrise de un alt elev al lui, M. Lupescu, publicate în almanachul învățătorilor, pe 1902:

„M'aduc aminte — era prin 1883, când școlile normale n'aveau școli de aplicație — că odată copiii aveau lecție nouă de cetit „Plugușorul”.

Nu mai ce-l vėd pe Crēngă, că ȳice copiiiilor:

— Mēi băieți, ȳca eu am să fiu urător — adecā să le arāte cum se cetesce — și voi să strigați frumos: hāi... — hāi...

Și începū să ure c'un glas de flācāu, māndru și frumos, de ȳi-se pārea că ești în sēra sere sf. Vasile, la ferēstrā. Și când a ȳis: „Mānați flācāi!” un glas, o māiturā și o bucurie nespūsā erau pe fețele „flācāilor” sēi.

N'am să uit nici odatā lecția acēsta! (2)

Și de aceea când vre-unul din foștii lui elevi își vorbesce de dēnsul, cu lacrimile în ochi își vorbesce.

Ca institutor, Crēngă scrie dimpreună cu alții mai multe lucrări didactice, ȳ) pe

ȳ) Almanachul învățătorilor. 1902 p. 85.
ȳ) Metoda nouă de scriere și cetire pentru cl. I primară.
Învățatorului copiilor.
Povētuitorul la cetire prin scriere, după sistema fonetică.

cei mai înfocați ai societății „Junimea”. În sinul acestei societăți se afla după cum se scie, d-l Iacob Negruzzi, care într'uaa din satirele sale „Electoralele”, botezase pe Crēngă, care pe atunci era diacon, cu numele de Popa Smānlānd, atribuindu-i-se următōrea frasā ca rostită de dēnsul într'un discurs: „În țēra asta n'ar fi rēu, dacă ar fi bine”. Se spune, că și o altā cestiune personală l'ar fi îndepārtat de acēstā societate, al cārui strălucit membru devine mai tārziu.

După anul 1874 vine acea periōdā din viața lui Crēngă, în care dēnsul începe a scrie și a ne da acele minunate povestiri, pōtōba literaturii nōstre. Dușman la început Junimei, Crēngă din dragoste pentru literatură, cāt și din nețērmurita-i iubire ce avea pentru Eminescu, care era mai de de mult membru al acestei societăți, intrā și dēnsul în sinul Junimei.

De cum ceti povestea „Sōra cu trei Nurori”, toți au înțeles că au de a face cu un mare talent, așa că organul societății Junimea, „Convorbiri Literare”, publică timp de 10 ani 1876—1886, scrierile lui Crēngă.

Împrejurările aceste, apropierea și pre-

ȳ) Art. Gorovei. Ședătōrea p. 193. A. V. Nr. 12.

tenia cu omenii cei mai de sēmă, inteligențele cele mai strălucite ale Iașului, nu-l schimbā întru nimic pe Crēngă. El rēmāne, tot omul cuviincios, blānd, binevoitor pentru cei mici, cātānd în tot-dēuna a-i îndātora, cum făcuse bunā-orā cu purtătorul de pāpūși Ioan Hāngan, cārui a i-se luase acest drept și pentru care Crēngă alergā până ce i-l cāpēta din nou.

Orī-care ar fi fost cunoștința lui, stātea de vorbā cu dēnsii. le asculta pāsurile și-i povātuia.

Decorat în 1878 cu Bene Merenti clasa II, ȳr în 1883 cu Corōna Romāniei, în gradul de cavalier, el nu purtā nici-odată aceste decorații atāt de bine meritate.

Crēngă a fost membru onorar și al societății Academice Literare, Romānia Junā din Viena, ȳr pe timpul când Vasile Conta era ministru, a făcut parte din consiliul general de instrucție.

Partea cea mai duiōsā din viața lui Crēngă e pretenia lui cu Mihail Eminescu. Crēngă îi face cunoștința pe la 1874, când poetul era revisor școlar; de la început se lēgā între acești doi mari omeni o strīnsā amicitie, ce nu-i pāsescē decāt atunci când mōrtea răpescē pe Mihail Eminescu. Mult s'au iubit acești doi omeni și nici nu putea fi altfel, când de la cea dintāi vėdere s'au pētruns unul pe altul, s'au înțeles.

Românii din partea de sus a Braşovului, adică cei din Scheiū la număr ca la 6000 de suflete sunt închişi ca într-o căldare între deluri şi stânci. Pământ şes au ei foarte puţin de lucrat; ei au cotele şi delurile petroşe, pe care au prăsit şi cultivăză multime de grădini cu tot felul de pomi roditori. *Grădinăritul* şi *pomăritul* este una din ocupaţiunile lor principale. Ei se uită primăvera la grădini, cum se uită plugarul la câmp când se apropie timpul secerişului. Dacă bucatele pe câmp sunt supuse la tempestăţi, apoi grădinile sunt espuse cu mult mai mult. Cu deosebite frigid şi îngheţul din Aprilie şi Maiū le prăpădesc adese-ori.

Aşa în anii 1901 şi 1902 au fost pomele nimicite prin îngheţul din Aprilie şi de la începutul lui Maiū; érá în a. 1876 au fost cu desăvârşire nimicite prin îngheţul şi bruma de la 9 şi 10 Maiū st. v. când ómnenii începuseră deja a pargui cerasăle.

Acuma grădinile sunt vesele, peste dăua critică de 5/18 Maiū, pentru care era prorocit frig şi îngheţ, am trecut norocoşi prorocia a rămas de minciună, şi sperăm, că vom avé ceva pome în vara acésta:

O altă ocupaţiune a Românilor noştri este *negoşul cu pescele*. Ei aduc tómnă pesce din România, dér mai cu sémă din Rusia, din Rume din Odesa, şi-l vînd în posturi parte cu ridicata, parte cu măruntul, cutrierând tot Ardealul până pe la Bistriţa, Abrud, Haţeg ş. a.

A treia ocupaţiune la Români noştri sunt fabricile; mulţi dintre ei sunt ocupaţi ca lucrători şi ca servitori pe la fabrici, pe la drumul de fer şi pe la prăvălii.

A mai fost înainte un isvor foarte bun de câştig, care acum a secat cu totul. Români adică făceau înainte bune treburi ca neguţatori şi speculanţi cu România, déră aceste treburi au încetat de când s'au înăsprit relaţiunile vamale cu România. Puţinii speculanţi, ce-i mai avem astăzi, nu mai fac treburile, care se făceau înainte.

Au Români şi vr'o câţi-va *meseriaşi*, însă sunt puţini, căci îi strică şi pe aceştia concurenţa cea mare, cu deosebire concurenţa fabricilor.

Déră să mă întorc de unde am plecat; este vorba de *pământ*, de *pășune* şi de *pădure*.

În partea din sus a oraşului se află așa numita *Poiană a Braşovului*, departe de oraş cale cam de-o oră şi jumătate cu piciorul. Acésta potăiat este un loc frumos şi întins, întretăiat de unele văi şi deluri, acoperit în mare parte cu pădure, în care se fac vară foarte multe excursiuni. În acésta poiană sunt multe proprietăţi private, anume fenaţe, care au şi pădure.

Aicea se află şi păşunea comunală pentru vitele cu lapte; érá de jur împrejur se află pădurile comunale.

Aceste proprietăţi se aflau înainte tóte în mâinile Românilor, érá astăzi, dureri, nu mai sunt nici jumătate ale Românilor. Poiana este aprópe de comuna săsescă Cărstian şi Saşii din Cărstian şi-au spus s'acótă pe Români cu totul din poiana Braşovului, ceea-ce în parte li-a şi succés. Ei oferesc preţuri bune Românilor pentru finaţele, din poiană; Români fiind amăgiţi își vînd pământurile, iau banii de la Saşi, îi prăpădesc pe haine scumpe, pe béuturi şi mai scumpe, şi imbogătesc pe fabricanţi; érá ei se pomenesc şi fără pământ şi fără bani. Săsóicele din Cărstian poiana vacă şi bivóicele cu finul din poiana Braşovului, érá laptele îl aduc cu căruţele şi-l vînd la Braşov; de ce nu ar puté face şi Româncele tot asemenea?

Aşa-déră pe lângă aceea, că Români din Scheiū au pământ foarte puţin, ei își vînd şi pământurile din poiană, şi rămân ast-fel şi fără de păşune şi fără de pădure.

La acésta pe unii din ei póte că-i îndemná şi legile silvanale, care îi aduc une-ori în conflict cu organele administrative ale pădurilor comunale. Aşa acum s'a făcut un statut pentru folosirea pădurilor de pe proprietăţile private de pe hotarul Braşovului, prin care se reguleze tăiatul şi căratul lemnelor de pe aceste proprietăţi.

Acest statut a fost votat în şedinţa comunală a Braşovului de la 13 Maiū a. c. st. n. Membrii români ai reprezentanţei comunale, ţinénd acésta cestiune de mare însemnătate, au cerut amânarea pertractăriei pământului sau altă şedinţă. Din partea oficiului silvanal s'a răspuns, că acest statut este statorit pe baza legii silvanale, şi că nu este de lipsă amânarea. Punéndu-se la vot propunerea Românilor a fost respinsă, şi statutul s'a primit cu majoritate de 7 voturi.

Décă cum-va statutul acesta va fi asupra şi păgubitor pentru proprietari, atunci ei vor căuta din timp îndreptarea rēului; pe ei de sigur nu i-a consultat nimeni la facerea statutului.

Interesele proprietarilor trebuie aduse în consonanţă cu interesele comunei, ca să nu vină în conflict unele cu altele. Datorinţa comunei este să apere şi să ocrotéscă interesele proprietarilor şi ale cetăţenilor, căci şi proprietarii au să împlinescă destule datorinţe către comună.

Înainte de tóte va fi de lipsă ca proprietarii să purcédă în bună înţelegere şi solidarici cu toţii. Neînţelegerea nu le-a folosit nici până acuma; nici pe viitor nu

le va aduce nici un bine. Să-şi aducă aminte de dăsa poetului:

„Pe voi vè nimiciră a pismeii rēutate
Şi órba neunire la Milcov şi Carpaţi“.

Braşov, 10 (23) Maiū 1903.

V. Sfetea.

Peronospora séu mana viilor şi mijlócele de apărare.

A sosit timpul când trebuie să purtăm multă grijă viilor, căci de-acum încolo, dintr'un moment într'altul, mana póte să le atace cu furie şi negăsindu-le stropite, le póte distruge în 24 césuri, lăsându-le în tómnă fără rod şi cu lemn bolnav, ba încă striccate şi pentru viitor, după cum de fapt s'a petrecut în anii trecuţi, când pierderile, ce au încercat mulţi cultivatori de vii au fost foarte mari, întrecénd chiar pagubele facute de floxeră.

Se soie că, mana atacă tóte părţile tinere ale viţei: lăstarii, ciorchinii în flóre, strugurii cruţi, dér mai cu sémă foile asupra cărora se observă cu înlesnire cele dintăiu semne de bóla sub formă de pete fainóse cu aspect alb sideful, aşedate pe pe faţa de dedesupt d'alungul aşişórelor fóiei, ér pe faţa de de-asupra nu mult după acésta, pe locul curéspondător, încep a se arăta pete galbene spălăcite la început, cari se tot închid din ce în ce până a capétă colóreá roşcată¹⁾. Decă bóla a fost localisată prin stropire séu timp secetos, părţile acestea se rup, fóia se perforéză şi rămânse; ér în cazul când atacă se prelungeşte séu se repetă, petele se întind şi cuprindé mai tóta fóia, care cade în parte séu în întregime.

Pe celelalte părţi tinere ale viţei, bóla se arată tot sub formă de praf;²⁾ ér pe locul atacat ies mai în urmă pete de colóre cafenie.³⁾ Stricaciunile pricinuite acestor organe variéză după gradul lor de lemnificare séu dezvoltare, astfel lăstarii cruţi pot fi uscaţi în întregime, ér cei mai în vèrstă numai pètaţi; ciorchiniele sunt distruise cu desăvârşire, séu numai parte din flori cad (se meiază). Cât pentru struguri, deşi mai rar atacaţi, totuşi de multe-ori se

¹⁾ Viţa de via este atacată de un paiăngen numit *Phytophthora (Erineum)*, bóla la fel cu mana sub raportul aspectului, nu însă şi sub raportul distrucciónii. Se deosebesce prin aceea, că la mană peliţa foilor rămâne netedă şi praful făinos se şterge cu înlesnire, ér la *Erineum* faţa atacată este beşată séu cu brobonele.

²⁾ Se deosebesce de *Oidium* a'tă bóla care atacă via) prin aceea, că acésta se caracterisézá printr'un miros de mucegaiū şi praful unsuros, ceea-ce nu are mana.

³⁾ Antrachimosa produce pete pe viţă, însă acestea constituie un fel de bube întrate înăuntru, pe când petele de mană se întăpéséză sub o colóre deosebită a părţii atacate, adică fără depresiune.

véd acoperiţi de mană îndată ce se aleg din flori séu mai târziu, sub formă de pete, cari împedecă dezvoltarea lor completă séu parţială.

În general vorbind şi din punctul de vedere al producţiunii, stricaciunile pricinuite de mană sunt proporţionale cu intensitatea atacată. S'au vèdut vii arse de mană în 24 de césuri după un simplu atac, altă dată completa despoiare de foi s'a produs într'un timp mult mai lung prin atacuri repetate; afară de acestea, decă via a fost atacată pe timpul înfloririi şi pe urmă a fost cruţată, rodul se împuţinezá şi ce rămâne se cóce; ér decă este atacată cu aceeaşi intensitate prin Iulie séu începutul lui August, casul cel mai des, strugurii rămân toţi, însă nu se mai coc. — rămâne aguridă — şi astfel avem un vin slab şi supus stricaciunii. O vie atacată presintă în anul următor semne vèdite de suferinţă, şi decă mana se repetă, via este espusă peirei, mai cu sémă decă este tinéră. Poporul crede că tóta pricina mánitului viilor este ceta şi ploile cu sóre; dér mai cu sémă cea dintăiu, deóre-ce în urma acs-teia de regulă apare bóla în vie; de fapt acestea sunt numai condiţiuni prielnice manei, însă adevérata cauză a rēului este în o ciupercă parasită microscopică numită *Peronospora Viticola*, aseménătoare în dezvoltare şi traiu cu mucegaiurile. Ca şi multe din aceste ciuperci şi chiar alte plante mai superioare, *Peronospora* viilor începe prin seminte numite *Conidii*, cari fiind uşore, sunt duse de vènt pe foile de viţă şi decă se brodesce séu se înmulţesc, séménţa acésta incolţesce pe loc şi colţul care ţine loc de rădăcină, se înfige înăuntru fóiei unde se ramifică formând o reţea de firşore însoţite cu nisce noduri pe ele, prin care sugé sucin din foi; ér din acésta reţea séu rădăcină, numită în sciinţă *mycelium*, dau nisce firşore (filamente), cari ies în afară prin deschidăturile de la faţa inferioară numite stomate şi pórtă în vèrful lor *Conidile* numite seminte vératice, fiind că cât e vara de mare se înmulţesc mereu imprăsciind mereu bóla în vie, bóla care nu este alta, decât praful alb caracteristic a' manei, aflător la faţa inferioară a petelor.

Desvoltarea completă a acestei ciuperci de la incolţire şi până la fructificarea se face în 24 césuri. Spre tómnă nu se mai produce astfel de seminte în afară, însă se produc altele înăuntru foii între firele de mycelium, ele sunt mai mari decât cele dintăiu şi au chemarea de a păstra séu perpetua ciupercă dintr'un an într'altul, ele se duc érnaticé şi rămân în vie în foi, îngropate în pământ séu pe faţa pământului, ér în primăvara viitoare, îndată ce s'a încălđit şi timpul este umed, ele dau nascere la semintele uşore de vară, de la cari au

Ómeni simpli în apucături, iubitori de linişte, admiratori ai românismului prătin ai celorlalte, ei se aseménau în tóte privinţele. Ioan Créngă a păstrat până la sférşitul vieţii lui, un adevérat cult pentru Eminescu. Ioan Créngă a fost printre puţinii ómeii, care încă trăind nefericitul Eminescu, îl considera drept un mare poet, drept cel mai mare al Românilor. Éta o însemnare găsită de d-l Teodorescu Chirileanu pe una din cărţile lui Créngă, ce o păstra ca amintire de la Eminescu: „Din cărţile subscrisului Ioan Créngă 1878. Dăruită mie de d-l Eminescu eminentul scriitor şi cel mai mare poet al Românilor. 1878.“⁶⁾

În *bojdeuca* din Ţicău, în căsuţa cea mică „povèrnită în spre cădere“, cu odăiţa ei cea *hrentuită*, au stat de multe ori împreună aceşti doi mari scriitori ai noştri. Acolo Ioan Créngă a scris minunatele-i *Poveşti*, nepreţuitele *Amintiri*, ér M. Eminescu *Doina*,⁷⁾ acea bucată măiestră, unică în felul ei. Acolo au visat împreună de vremuri mai bune pentru ţera ce-i lăsa în atât de rele!

De mare jale se umplu sufletul lui Créngă când Eminescu fú lovit de nebu-

nie. De acu în colo în loc de a-se mai întelni cu densus în bojdeuca lui, se ducea de-l vedea la mănăstirea Neamţului, la spitalul de alienaţi, unde poetul era închis. În privinţa acésta găsim o însemnare rămasă pe una din cărţile lui:⁸⁾ „În 2 Februarie, dimineţa, pe la vre o 6¹/₂ césuri, am vèdut un curcubeu frumos în spre răsărit, privindu-l din coridorul arhondaricului de la mănăstirea Neamţului, când am fost cu V. G. Morţan să vedem pe M. Eminescu!... 1887“.

Bolnav el însuşi de epilepsie, ce-l apucase cam de prin 1877, suferea greutăţile vieţii şi a bólei cu răbdare, până ce într'o zi, 31 Decembrie 1889, şése luni de la mórtea lui Eminescu, ne părăsesce şi el. Créngă își lăsa *bojdeuca*, pentru a se aşedă „în cei trei coţi de pământ în care se încheie tóta scoala pe lumea asta!“ Mórtea lui Créngă făcú puţin sgomot, căci el fugise în tot-déuna de acele lucruri ce i-ar fi putut asigura de acele discursurilor, ridicarea monumentelor! A murit după cum şi trăise, ca orî şi care ţeran din Humuleştii lui, la care de sigur s'a gândit în tot-déuna!

⁸⁾ Teodorescu Chirileanu. Şedát. acelaşi număr p. 213.

⁶⁾ Şedát. A. V. Nr. 12 p. 213.

⁷⁾ Ar. Gorovei. Şedát. A. V. Nr. 12 p. 194

Poesii populare.

Supérarea-i tot cu mine,
Ea gândesce c'asa-i bine,
Supérarea nu-mi dá pace,
Ea gândesce c'asa-mi place.

*

Vai mamă norocul meu
L'a beut un curcubeu
Dintr'o furcă de pèreu,
Când am fost micuţă réu.
Vai mamă tignéla mea
A beut' o rëndunea
Dintr'o furcă de válcea
Când am fost eu mititea.

*

Lasă-mé mamă cum vréu
Nu mé 'nfrica ce sé i-au,
Că cu ceea ce-oii lua
Nu vei trăi dumniata!

*

Supératu-i neamul meu
Că mi-a fost norocul réu,
Dér nu fie supérat,
Că Dumneđu mi-l'a dat,
Şi nu fie necăjit,
Dumneđu o rënduit.

*

Cucule căne viclean
Ţ'am plătit sé-mi câuţi un an,
Când a fost la Sânziene

Ţai băgat cloţul sub pene
Şi te-ai străinat de vreme.

*

Méi puiúţul cucului
Dute spune-i mândrului,
Că nu pot de dorul lui.
Tu puiúţul cucii
Dute spune-i badiţi,
Că sé vie pân' aci,
Şi de n'a veni sé şedă,
Vie numai sé mé vadă,
Şi eu nu mé duc sé şed,
Dér mé duc numai sé-l vèd.

*

Du-te dor în valea sécă,
Spune-i cucului sé tacă!
Sé nu cante ráguşit,
Că mândra nu m'a urit,
Sé nu cante supérat,
Că mândra nu m'a lăsat.

*

Méi badiţa de demult
Uita-mé, ca sé te uit,
— Atunci lele te-oi uita
Când în pământ te-oi bága,
Dară nici pământă bine
Până or pune lut pe tine
Şi nici atunci nu de tát,
Tot así mai vré sé te vèd.

Culese de: *Const. Manu*,
învétător în Strimbul.

plecat și pe carii ajutate de vreme prielnică, se înmulțesc cu repeziune, producând băla în vie.

(Va urma)

Povestea găscelor.

Un găscan cu pene lucii
Cum trecea pe pod prin sat
Și 'ntr'o mână avea papucii,
Nu sciu cum i-s'a 'ntemplat,
Că papucii lui cădură,
Ce păcat, o, ce păcat!
Căci erau cu-alesătură
Fără leac de tivitură —
Ce păcat!

Gâscele-auzind cum sbăra:
„Aoleo! Papucii mei!”
Intr'un suflet alergară
Și 'ntreba mirate, ce-i?
„Am rămas” plângea găscanul
Păgubaș de patru lei!
E-tă-mă desculț, s'ermanul!
Ce mă fac acum golanul,
Fără ei!”

„Haideți toți, și moși și babe
Să-i cătăm pe riu acu!”
Repede 'notând din labe
Cărdul tot pe riu trecu.
„I-ai găsit? — „Eu nu, surată,
Ce mă 'ntrebă așa și tu!”
Tôte-apoi strigau de-odata:
„Bată-i pacostea să-i bată!
Nici eu nu!

Vara 'ntrégă tot umblară,
Dér papucii, duși au fost!
Și-au să umble și la vară
Păcă ce le-or da de rost!
E-r găscanul merge, vine,
Face cruci și ține post,
„Nu-i găsește! Sărac de mine,
E-r desculț e, veți tu bine,
Lucru prost!”

Gâscele de-atunci, în cale,
Când ved apa unde-va,
Cântând pornesc agale
Tot crezând că-i vor afla.
Vin și rațe să le-ajute
Mac-mac-mac și ga-ga-ga!
Mac-mac-mac! Haid vino, dute,
Dile-așa pe riu perdute!
Ga-ga-ga!

E-r când găsele stau glotă
Și prin dreptul lor te duci,
Sare tabăra lor rotă
Se te 'ntrebe: „Ce ne-ai aduc?”
Ai găsit papucii? Spune?”
Tu la fug' atunci s'apuci!
Si-si-si! tot fac nebune
Și te mușcă, dór' le-ai spune
De papuci!

G. Coșbuc.

Jurăminte ciudate.

La chinezii jură ast-fel: Chematul stinge o luminare și dice: „Așa să mi se stingă viața decât voi minți”. Numărul acestora e mare, de acea la tribunalele chinezesci se și află o lumânare anume pentru asemenea trebă, cum e la noi crucea. Alții însă ingenunche, sparg o cășcă și judecătorul îi dice: „Ai spart cășca. Așa să țise spargă sufletul, decât nu vei spune adevărat”. Alții tae capul vreunei pasări și dice: „Așa să mi-se întâmple și mie decât nu voi spune adevărul”. Unul chemat ca martor în New-Sud-Wales, n'a voit să jure până ce nu i-a adus un fel de papagal negru (Cacadu), care a costat zece franci. Unii locuitori din India jură numai pe piei de tigrul dicend: „Să mă mănânce tigrul decât nu spun adevărul”, séu pe piei de șopărlă dicend: „să mi-se facă solți pe piele ca la șopărlă, decât nu voi spune adevărul” etc.

Să ne aducem aminte de Romani, care la încheierea de tractate de pace, tăiau în bucăți un câne, de bună semnă menind că așa să pată cel ce nu se va ține de învoielă.

Calendarul săptămânii.

MAIU. (1903) are 30 zile. FLORAR.

Zilele	Călend. lul v.	Călend. Greg.
Dum.	11 S. m. Mochie	24 Iohanna
Lun.	12 Epifania	25 Urban
Mart.	13 Gliceria.	26 Filip
Merc.	14 M. Isidor	27 Magdelina
Joi	15 † Înălț. Domnului	28 Wilhelm
Viner	16 Suv. p. Teodor	29 Maximilian
Sâm.	17 S. ap. Andronic	30 Ferdinand

Prețurile cerealelor din piața Brașov.
Din 22 Maiu 1903.

Măsura său greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor	fi
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	13	50
"	Grâu mijlociu	13	30
"	Grâu mai slab	13	—
"	Grâu amestecat	9	40
"	Săcară frumoză.	8	—
"	Săcară mijlocie.	7	80
"	Orz frumos	7	30
"	Orz mijlociu.	7	—
"	Ovės frumos.	6	20
"	Ovės mijlociu	5	—
"	Cucuruz	9	10
"	Mălaiu (meiū)	8	—
"	Mazăre.	16	—
"	Lințe	16	—
"	Fasole	14	—
"	Sămēnță de in	16	—
"	Sămēnță de cânepă	7	20
"	Cartofi.	1	50
"	Măzărice.	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	96
"	Carne de porc	1	12
"	Carne de berbec	—	72
100 kil.	Său de vită prospăt	40	—
"	Său de vită topit	62	—

Târgul de rimători din Steinbrach.

Starea rimătorilor a fost la 19 Maiu n. de 48,131 capete, la 19 Maiu au intrat 435 capete și au eșit 847 capete, rămânând la 20 Maiu n. un număr de 47,919 capete.

Se notéză marfa ungurescă: veche grea dela 112—114 fil. tinăra grea dela 120—122 fil., de mijloc dela 120—121 fil. Sărbescă: grea 114—116 fil., de mijloc 112—114 fil., ușoră 112—114 fil. kilogramul

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Nr. 3987—1903.

PUBLICAȚIUNE

referitoare la încasarea dării de câni pe anul 1903.

Se aduce la cunoștința generală, că darea de câni pe a. 1903 este prescrisă.

Tot de-odată să aduce prin acesta la cunoștința generală, că valoarea marcelor de câni ce sunt astăzi în us, provădate cu Nr. an. 1902, la 1 Iunie a. c. încetă, și că în urma-

rea acesta câni care nu vor fi provăduți cu mărcile valabile ale anului 1903. începând dela 3 Iunie încolo vor fi prinși de hinghieriu orașului.

Marcele de câni cele noue se pot scote dela casa perceptoratului orașenesc.

Darea de câni se plătesce pentru fie-care câne, care este mai bătrân de 3 luni și se numără de-odată pe anul întreg, atunci când se scote marca după următoarea taxare socotită pe un an:

- a) pentru câni de lux 16 cor.,
- b) pentru câni de vênat, decât posesorul are cartă de vênat 2 cor.,
- c) pentru fie-care câne menit se păzescă casa și ținut în spațiu închis 2 corone și pentru un șobolar (Ratler) 2 cor.

Se observă inse, că în intravilanul orașului se plătesce pentru un câne de curte 2 cor., ér' în estravilanul orașului pentru câte 2 câni de curte, séu pentru 2 câni de turmă, în fine pentru 3 câni de turmă, aflători la pășunea de pădure, se plătesce câte 2 corone dare.

Străinii călători, cari cercetéză Brașovul și petrec aici mai mult de 8 zile, au se plătescă pentru fie-care câne cel posed 2 cor.; plata este a se face înainte la perceptoratul orașenesc.

Până atunci, până când nu și-a plătit taxa, are să l provadă cu botniță și să l ducă cu sine legat de sfără.

Brassó, 14 Maiu 1903.

2 2(670) Perceptoratul orașenesc

Dr. H. GUST

atelier dentistic,

se află și de aci încolo

Târgul pómelor nr. 19

d'asupra prăvăliilor D-lor

K. Essigman și Simon F.

8—10,(947).

Universae medicinae

Dr. Theodor v. Kiss

Internist și medic de nervi
la căile ferate r. ung.

Ordineză dela 2—3 ore.
Ambulatoriu - Electrotherapeutic
deschis dela 9—10 ore a. m.

Tratéză bóle interne și de nervi după diferitele metode ce și-a câștigat în praxa proprie de 9 ani **Curéză prin electricitate bóle de femei și de piele.**

Cosmetic pentru față și Electro-masage. 6—10,(956)

Brașov, Târgul hotelor 22,
(casa „Albina“).

Photoplasticul

institut de artă de primul rang.
Brașov, Strada porții nr. 16.

Duminică din 24 Maiu până la 30 Maiu 1903 de vedut

0 preumblare interesantă prin Roma.

50 vederi dintre cele mai splendide

Nime să nu perdă oca-siunea de-ale vedé.

Un „Grand-Gramophon” cântă gratuit.
M. S. Imperatul-rege Franz Ios-ef, M. S. Imperatul Wilhelm al Germaniei, M. S. Regele Eduard al Angliei, M. S. Regele Emanuil al Italiei etc. etc. au vizitat în mai multe rânduri Photoplasticul 6(952.)

Intrarea: 25 cr. Copii și militari până la sergent 10 cr. Abonament pentru 8 seri, adulți fl. 1.20, copii 60 cr.

1/2 Kilo fulgi de găscă

numai 60 cr.

Trimit 1/2 Kilo fulgi de găscă ce-nuși curățit gata cu 60 cr. Cali-tate mai bună **numai 70 cr.** În pachete de 5 Kilo cu posta, cu rambursă.

J. Krasa, Bet federnhandlung
in Smichow, bei Prag, (710).

Săpun SCHICHT.

M A R C A :

Cerbu și séu Cheia




Săpunul cel mai bun și cu spor și prin urmare și cel mai ieftin.

Nu conține ingrediente străine vêtămătore.

Se capetă pretutindenî

La cumpărare să se observe, ca pe fie care bucată de săpun să fie numele „Schicht” și una din mărcile sus indicate.

56—00,(725).

Fie-care cumpărator al acestui cognac este îndreptătit a-l presenta (in embalagiul original) institutului indicat (Viena IX) spre analiză gratuită.

Aprobat de primele capacități ale clinicei din Viena.

Prima destilerie de cognac triestină Camis și Stock în Bar cola la Triest recomandă

Cognac medicinal

indigen, după sistem francez cu dop de controlă al institutului de analiză al Reun. gen austr. a farmciștilor din Viena.

O sticlă cor. 5.—, jum. sticlă cor. 2-60.

Se află de vëndare în tôte băcăniile și magazinele de delicatessen din Brașov.

Fie-care cumpărator al acestui cognac este îndreptătit a-l presenta (in embalagiul original) institutului indicat (Viena IX) spre analiză gratuită.

Controla chemică a institutului pentru analizarea victualilor și pentru aprobarea înaltului ces. reg. ministeriu al interior. Viena X. Str. spitalului 31.

MULTE ȘI DE TOTE.

Ce face omul sgărelt?

Despre un om bogat, însă foarte sgărelt se povestesc următoarea istorie:

Avea femeie și șese copii sănătoși, cari mâncau cam mult. Carne însă omul nostru nu cumpăra la amiazi mai multă de o jumătate de chilogram. Femeia gătea fasole séu cartofe și împărția chilogramul de carne în opt bucățele mici, și le pune pe fasole séu cartofe, ca să ajungă la fie-care una. Intr'o zi la masa tatăl pune copiii întrebarea: Măi, care își vinde partea de carne pentru un creițar? Eu! Și eu! Și eu! răspuseră cu toții, căci vedeau că fasole este de ajuns, așa că se vor puté sătura, ér creițarul mai bucuroși îl voiau, decât bucățica de carne. Pe semne moșteniseră dragostea de bani de la tatăl lor. După prânz când copiii voiau să plece, tatăl îi opresce, dicendu-le copii, ce vrei să măncați deséră: lapte séu cafea? Toți au răspuns că voesc cafea. Cine vré să bea cafea, dișe tatăl, să plătescă un creițar. Și copiii au dat cu toții creițarul îndărăt.

PAGLIANO-SIRUP

Mijloc de curățirea sângelui. Preparat din anul 1838, de Prof. Girolamo Pagliano, FLORENZ, Via Pandolfini, (ITALIA).
 Depositul de trimitere: Farmacia BRACETTI. ALA, Süd-Tirol.

Mare deposit de Pânzărie a lui Benedict Schroll.
 Se vinde cu bucată, cu prețul de fabrică,
 per cassa se dă sconto de 8%.

FRĂȚII ȘIMAY

Brașov, Têrgul grăului nr. 3.

Trusouri complete pentru mirese;
 deposit de ALBITURI și PANZERII de masă;
 asortiment bogat de Confecțiuni pentru
 dame, articole de modă, indigene și străine.

Se primesc comande pentru vestminte
 de dame și bărbați, care se vor executa cât se
 poate cu gust, solid și punctual, cu prețuri moderate.

Deposit mare de Pânza de Olanda și Pânzături
 calitatea cea mai bună.

Mare asortiment:
 de COVOARE și CUVERTURI.

Cele mai nouă și mai moderne
 Perdele de dantelă și lână.

MARE VÂNDARE DE STOFE DE SPĂLAT DE VARĂ!

Cretone, Zefire de olandă, Batiste colorate, Rochii de olandă,
 Batiste brodate de Elveția, Blouse și novități de Jupone,
 Delains de lână curată.

Fie-care asortiment in o colecție de mostre. stofe de vară
 dela 50 kr. până la 5 fl.

Mostre din articolele de sus se trimit gratis și franco.

Wetner Mátyás Magazin de mărfuri de modă pentru dame,
 Badapest, Andrassy-ut nr. 3.

La prea înalta poruncă a Maiest. Sale Apost. c. și reg. a XXXV Lote-rie de stat c. r.

pentru scopuri de binefacere a părții austriace.

LOTERIA acésta

unică în Austria legal concesionată.

conține: 18.397 câștiguri în bani gata

Suma de coróne 506,880.

Câștigul principal

200.000 Coróne bani gata.

Tragerea urmază irevocabil la 18 Innie 1903.

Un los costă 4 coróne.

Losuri se capătă la secția loteriilor de stat în Viena III Vordere Zoll-
 amtsstrasse 7. Colectanții de loterie, Trafici, la oficiile de dare, poste, tele-
 graf și căi ferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpăratori gratis.

Losurile se trimit franco.

Dela Direcția c. r. a loteriei.

Secția loteriei de stat.

Cruce seu stea dublă electro-magnetică

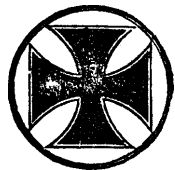
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și înviorază

pe lângă garanție.



Deosebită atențiune e a
 acest aparat vindecă boa-

se da împrejurării, că
 le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, ne-
 uralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, țituituri de ureche, bătaie de ini-
 mă, sgârciuri de inimă, asmă, auțul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poștei de mâncare, re-
 ceală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia,
 circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, ca și la tractare normală a medicu-
 lui se vindecă prin electricitate. — In cance'ari. mea se află atestate încurse din toate păr-
 țile lumii, cari pretuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate.
 Acel pacient care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, își retrimite banii. Unde ori-
 ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se
 confunde cu aparatul „Volta“, de ore-c. „Casul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-
 Ungaris a fost oficial oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut,
 apreciat și cercetat. Deja ieffinătatea crucii male electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cer.

Prețul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la morbari, cari nu sunt
 mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de
 constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vândare pentru țără și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A / E.
 colțul strada Kálmán.

Pentru morburii de stomac!

Celor ce prin recădă, înbușare, mâncări greu de mistuit, ferbiuțeli, prea
 reci, seu viața neregulată și-au tra un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cărcel, dare, i, mistuire rea,
 se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulți ani cu efect bun

Vinul de burueni (Kräuterwein) a lui Huberth Ullrich

Vinul de burueni este preparat din burueni excelente și vinde-
 cătoare cu vin bun, întărește stomacul și organismul de mistuire al
 omului. Vinul de burueni delătură mistuirea rea, și ajută la forma-
 rea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de burueni delătură morburite de stomac deja la început.
 De aceea s'a se folosesc de timpuriu. Simptome ca: dureri de cap, răgăială,
 grătă, slăbiciune, vomare, dispare adese-ori după folosirea a câteva sticle de vin
 de burueni.

Constipația și urmările ca: neastimpăr, colcă, bătaie de inimă, insom-
 nă, congestiunea la ficat, salină, hemoroide, se delătură in-
 tr-unuțând vinul de burueni. Asemenea carătă din stomac materii sricăcioase prin
 eșirea ușor la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea provin
 adese-ori din mistuire rea și din dispoziție lola năvicioasă a ficatului. Persóne cari pă-
 timesc de lipsa de apetit, nervosităie, durere de cap, insomnie, tângesc cu în-
 cetul Vinul de burueni dă impuls puterii de viață, Vinul de buru-
 ieni excită apetitul, ajută mistuirea și hrănesc, mișcă prefacerea substanțelor,
 alină nervii excitați și produce vioiciune de viață. — Mulțime de scrisori de
 mulțumire confirmă acestea.

Vin de burueni se capătă in sticle a 3 cor. și 4 cor. în far-
 maciile diu: Brașov, Săcele, Cristian, Rêșnov, Codlea, Țințari, Helchiu, Bod, Feldiára, Hye-
 falva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Zágón, Papolcz, Kovászna, Beresnyó, Seps-Szt.-György,
 Bölön, Nagyajta, Baroth, Miklosvár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Kóhalom, Ugra,
 Kacza, Zsiberk, Lemnek, Bánykut, Boldogváros, Boholcz, Szásztjukos, Bethlen, Sárkány,
 Almásmezó, Zernest, Törösvár, Vajdarecse, V. íla, N.-Sink, Aiud, Panticu, Kézdivásárhely,
 Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și în toate farmaciile diu orașele mici și mari din Ardeal
 și din țările străine. — Farmaciile din Brașov: a d-lor Heinrich G. Obert, Victor Roth, Eugen
 Neustädter la „Ingerul păzitor“, Ferdinand Jekellus la „Speranța“.

Trimite 3 seu mai multe sticle cu prețurile originale in ori și ce localitate din Austro-Ungaria.

Să se ferescă de imitație.

Cereți anume Vin de burueni a lui  Hubert Ullrich.

Vinul de burueni al meu este mijloc secret. E compus diu malaga 4500, fînc de
 vin 1000, Glicerin 1000, Vinou 2400, sirop de fragi 1500, sirop de ciresă 3200, sîncen.
 anason, rădăcina helen, rădăcini americane, rădăcini de inzian, rădăcini calmus aa. 100. Aces-
 te părți constitutive se se amestecă.

In atențiunea Onor. Dame!!!

După ce mi-am mutat Magazinul meu de
 Confecțiuni de Dame
 din Strada Vămii

în Magazinul meu de haine pentru bărbați
 din piață Șirul inului 28,

tot acolo am aranjat un SALON separat pentru
CONFECȚIUNI DE DAME.

Am onórea a aduce la cunoscința Onor. Dame, că sunt
 in poziție a corespunde cerințelor celor mai pretențioase in
 această branșă.

De ore-ce pentru acest articol nu am absolut spese,
 nimeni nu poate concura cu mine, ce privește ieffi-
 nătatea. — Revine la o singură încercare, pentru a se con-
 vinge de cele mai de sus.

Tot-deauna asortiment mare și cei mai nou!

Tot-odată imi ieau voie a recomanda și bogatul meu

DEPOSIT DE HAINE,
 pentru bărbați, băeți și copii,
 după cea mai noă modă, cu prețuri foarte ieffine.

Apelând la sprijinul Onor. public, sunt

20--50.(877).

cu totă stima

Rog a fi cu atenție la firma!! **HEINRICH SCHUL.**

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fl. se vinde
 la librăria Nicc. I. Ciurcu și la Cremias Negoții.